

Virksomhedernes efterlevelse af skattereglerne

Indkomståret 2006

Rapport

Hovedcentret
Produktion og Styring
Indsats

Østbanegade 123
2100 København Ø

Telefon 72 22 18 18

www.skat.dk

28. april 2009

FORORD

For første gang i SKATs historie er det lykkedes helt systematisk at kortlægge danskernes evne til at selvangive korrekt. Både omfanget af fejl og decideret snyd er belyst for indkomståret 2006. Undersøgelsen er meget omfattende og bygger på en dybdegående kontrol af mere end 22 000 borgere og virksomheder i alle egne af landet. Her fremlægges resultaterne vedrørende virksomhederne.

Undersøgelsen er også internationalt helt unik og placerer SKAT i det absolutte førerfelt blandt verdens skatteadministrationer i forhold til at opgøre skatteydernes regelefterlevelse og skattegabet med høj præcision. Denne nye viden vil bidrage til, at vi også fremadrettet kan fokusere vores ressourcer de relevante steder og dermed sikre en effektiv og retfærdig finansiering af den offentlige sektor. Mange medarbejdere over hele landet har bidraget til dette flotte resultat.

I forbindelse med complianceprojektet blev der indført en række nye procedurer for indberetning af resultaterne fra kontrollerne. Disse måtte tilmed foregå i flere forskellige elektroniske systemer. Den særlige afrapportering var helt afgørende for at kunne opsamle så megen nyttig information fra kontrollerne som overhovedet muligt. Mange medarbejdere har været involverede, og det har derfor været vanskeligt på kort tid at uddanne alle i disse nye rutiner.

Siden efteråret 2008 har der pågået et arbejde med at kvalitetssikre de afrapporterede data. En omfattende gennemgang af flere tusinde individuelle sager er nu ved at nærme sig sin afslutning. Løbende har Intern Revision samtidig været optaget af at revidere kvaliteten af sagsbehandlingen og afrapporteringen for projektet. Dette ekstra – men absolut nødvendige – arbejde har forsinket databehandlingen væsentligt og er årsag til, at der kan forekomme rettelser i fht. denne version.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Hovedresultater	1
Compliancegrader	1
Fejlprocenter.....	1
Reguleringsbeløb.....	2
Skattegab for virksomheder.....	2
Momsgabet for virksomheder	3
Indledning	4
Afgrænsning og definitioner.....	6
Afgrænsning mellem borgere og virksomheder.....	6
Reguleringsbeløb – netto og numerisk.....	7
Ekstreme observationer	8
Kontrolomfang og usikkerheder.....	8
Fejlprocent kontra træfprocent	10
SKATs complianceskala	12
Skat og moms	13
Beregning af vægtede gennemsnit	14
Skattegab	14
Compliancegrader, fejlprocenter og reguleringsbeløb	21
Regelefterlevelsen – skat.....	21
Regelefterlevelsen – moms	27
Skattegab og momsgab for virksomhederne	29
Skattegab	29
Momsgabet	33
Fejltyper	34
Appendiks 1. Afrapportering virksomheder	36
Appendiks 2. Fordelingen af fejltyper på hovedgrupper	39
Appendiksfigurer	43
Appendikstabeller	45

TABELOVERSIGT

Tabel 1. Det totale skatte- og afgiftsgabs bestanddele. Skatteydere og -arter.....	18
Tabel 2. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating fordelt på regioner og efter ejerform. Ex moms	21
Tabel 3. Regulering op eller ned samt gennemsnitligt reguleringsbeløb. Ex moms	22
Tabel 4. Procentvis fordeling af compliancegrader på værdierne fra 0 til 6, for selskaber og selvstændige. Ex moms	23
Tabel 5. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating fordelt efter omsætningens størrelse. Ex moms	24
Tabel 6. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating fordelt efter virksomhedens alder. Ex moms.....	25
Tabel 7. Fejlprocent og rating fordelt på brancher. Ex moms.....	26
Tabel 8. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating fordelt på regioner. Vedr. moms alene.....	27
Tabel 9. Skattegabets for virksomheder fordelt på regioner. Ex moms.....	30
Tabel 10. Skattegabets fordeling på selskaber og selvstændige. Ex moms	30
Tabel 11. Skattegabets opdeling på forhøjelser og nedsættelser. Fordelt regionalt og på ejerform. Ex moms	31
Tabel 12. Skattegabets for virksomheder fordelt på complianceskalaen. Ex moms.....	32
Tabel 13. Skattegabets fordeling efter omsætningens størrelse. Ex moms.....	32
Tabel 14. Momsgabets for virksomheder fordelt på regioner.....	33
Tabel 15. Skattegabets for virksomheder inkl. store reguleringer fordelt på hovedkategorier af fejl. Beløbene er angivet før skat.....	35

APPENDIKSTABELLER

Appendikstabel 1. Antal selvstændige og selskaber i stikprøven og i hele landet, fordelt på regioner.....	45
---	----

FIGUROVERSIGT

Figur 1. Kontrolbredde - og dybde ved traditionel revision og compliancerevision.....	11
Figur 2. SKATs complianceskala for skatteydernes evne til at efterleve reglerne.....	12
Figur 3. Selvangivelse af skatteydernes samlede indkomster og fradrag.....	15
Figur 4. Skattegabets opgjort numerisk og netto	16

Figur 5. Det totale skatte- og afgiftsgab fordelt på typer af skatteydere.....	17
Figur 6. Fordeling af reguleringsbeløb for virksomheder (histogram)	22

APPENDIKSFIGURER

Appendiksfigur 1. Procesdiagram for ratingen.....	43
Appendiksfigur 2. Uddybende bemærkninger til complianceskalaen for virksomhederne	43
Appendiksfigur 3. Fordeling af reguleringsbeløb selskaber og selvstændigt erhvervsdrivende, vægtet. Der er set bort fra moms	44

HOVEDRESULTATER ¹

COMPLIANCEGRADER

- Den gennemsnitlige *compliancegrad* for virksomheder under ét er på 4.6 svarende til en *rating* et sted mellem *lys grøn* og *knækket hvid*.
- Den underliggende fordeling viser, at hele 93 pct. af virksomhederne anses for medspillere, mens kun 7 pct. må betegnes som modspillere. Der er altså en meget klar overvægt af virksomhederne, der ønsker at følge reglerne.
- Efterretteligheden er højest i Nordjylland, mens Midtjylland, Nordsjælland samt Midt- og Sydsjælland ligger nogenlunde ens i den lave ende. Spændet er fra 4.5 i Midtjylland til 4.8 i Nordjylland. De tre regioner på Sjælland har som helhed en smule dårligere *compliancegrad* end resten af landet. Ser man specifikt på andelen af modspillere, ligger den øst for Storebælt på 9 pct. mens den er 6 pct. for resten af landet – altså en halv gang større i øst. Der er med andre ord en større repræsentation af virksomheder, der bevidst snyder SKAT og dermed resten af skatteyderne, i øst end i vest.
- Selskaber er mere efterrettelige end selvstændige. De gennemsnitlige *compliancegrader* er henholdsvis 4.5 og 4.8. Andelen af modspillere er da også en halv gang større for de selvstændige.
- Der er en klar tendens til, at regelefterlevelsen falder med stigende omsætning.
- virksomhedens alder synes ikke at have nogen direkte betydning for *compliancegraden*
- På tværs af brancher forekommer betydelig variation i graden af regelefterlevelse. Ratingen er klart dårligst i hotel- og restaurationsbranchen, der med 3.7 som den eneste scorer under 4. Transportbranchen og bygge og anlæg ligger også lavt med 4.1 og herefter følger fire andre brancher med 4.2. I den anden ende af spektret klarer *Finansiering og forsikring* sammen med *Uoplyst erhverv* sig bedst med *compliancegrader* på henholdsvis 5.1 og 5.0.
- Der forestår en dyberegående analyse af typen af fejl og fordelingen af *compliancegrader* inden for hver branche, før vi kan afgøre, om der i højere grad er tale om manglende kendskab til reglerne end bevidst modspilleradfærd i de forskellige brancher.

FEJLPROCENTER

- Fejlprocenten blandt samtlige kontrollerede virksomheder er på 42, når der ses bort fra momsforhold.
- Deler man op på selskaber og selvstændigt erhvervsdrivende, er de tilsvarende fejlprocenter henholdsvis 35 og 45.

¹ I dette afsnit anvendes en del begreber, som først defineres senere i rapporten. Hovedparten af definitionerne findes i afsnittet *Afgrænsning og definitioner*.

- Fejlprocenten er klart højest i Midtjylland og lavest i Nordjylland. Det tyder dog på, at de mange fejl i Midtjylland ikke er så alvorlige, da ratingen her falder ud på linje med andre regioner med noget lavere fejlprocent.
- Andelen af fejl vokser med omsætningens størrelse. Sammenhængen er klart signifikant. Fejlprocenten er næsten dobbelt så høj blandt virksomheder med omsætning over 10 mio. kr. som for virksomheder med nulomsætning – 57 kontra 31.
- Blandt virksomheder, der også er kontrolleret for moms, er der fundet fejl isoleret på momsdelen i 30 pct. af tilfældene.
- Andelen af fejl varierer også meget, når man underopdeler på brancher. Fejl optræder hyppigst i de fire brancher: *Hotel og restauranter*, *Undervisning*, *Sundhed og socialvæsen* samt *Bygge- og anlæg*. Her er der fejl i lige godt hver anden sag. Branchen *Finansiering og forsikring* klarer sig klart bedst med fejl i ”kun” godt hver fjerde sag. Herefter følger en stor gruppe med uoplyst erhverv, hvor der er fejl i hver tredje sag.
- På brancheniveau er der en rimelig klar sammenhæng mellem høje fejlprocenter og lave compliancegrader.

REGULERINGSBELØB

- Det gennemsnitlige numeriske reguleringsbeløb for hele landet er 134 tkr. og 82 tkr. eksklusiv ekstreme. Korrigerer man yderligere for, at der ”kun” er fejl i 42 pct. af sagerne, svarer det til en gennemsnitlig regulering på 35 tkr. blandt samtlige kontroller og ikke blot blandt de regulerede
- Den gennemsnitlige numeriske regulering er seks gange så høj i selskaber som blandt selvstændige og i nærheden af det tredobbelte, når man ser bort fra ekstreme – 160 tkr. kontra 57 tkr.
- Der reguleres ned i hver ottende sag og op i resten. I gennemsnit er beløbene henholdsvis 81 tkr. og 143 tkr. og dermed væsentligt større, når der er tale om forhøjelser.
- De gennemsnitlige reguleringsbeløb stiger – måske ikke så overraskende – med virksomhedernes omsætning. Overraskende er det måske til gengæld, at reguleringsbeløbene for virksomheder med en meget begrænset omsætning mellem 1 kr. og 100 tkr. har gennemsnitlige reguleringsbeløb på op mod 35 tkr. For virksomheder helt uden omsætning er den gennemsnitlige regulering helt oppe på 111 tkr., når der er set bort fra ekstreme.

SKATTEGABET FOR VIRKSOMHEDER

- Skattegabet for virksomheder er opgjort til 26.5 mia. kr. Opgørelsen af skattegabet er meget følsom over for meget store forhøjelser eller nedsættelser. Hvis man ser bort fra i alt 7 ekstreme observationer reduceres skattegabet til godt 15 mia. kr.
- Det er meget vigtigt at understrege, at disse beløb er beregnet *før skat*. Det vil kræve yderligere beregninger at opgøre det mistede provenu, da der

skal anvendes vidt forskellige skattesatser afhængig af reguleringens art og virksomhedens ejerform.

- Omfanget af den samlede manglende efterrettelighed måles bedst ved det numeriske skattegab. Opgjort numerisk er gabet 31 mia. kr. eller 19 mia. kr. henholdsvis med og uden ekstremer.
- Kun en tiendedel af det numeriske gab – eksklusiv ekstremer – er nedsættelser. Øst for Storebælt er andelen af nedsættelser særlig lav og kun ca. det halve af resten af landet. Det tyder på en noget mere bevidst adfærd i øst. Midtjylland og Syddanmark står alene for knap 60 pct. af de samlede nedsættelser.
- Andelen af nedsættelser er også mere end dobbelt så stor blandt selskaber som blandt de selvstændige – henholdsvis 14 og 6 pct. Dette er et signal om en mere risikovillig fortolkning af love og regler blandt de selvstændige, hvilket også underbygges af den lavere compliancegrad for denne gruppe.
- Det samlede gab eksklusiv ekstremer er nogenlunde ligeligt fordelt på medspillere og modspillere, med en svag overvægt til medspillerne. Der er altså fra SKATs side grund til både at rette fokus på, at snyderne ikke går fri, men også til at hjælpe medspillerne til at gøre det rigtigt via en målrettet informations- og vejledningsindsats.
- Virksomheder uden omsætning bidrager isoleret med næsten en femtedel af skattegabets eksklusiv ekstremer. Inkluderer man yderligere alle med omsætning op til en halv mio. kr., står disse virksomheder samlet for to femtedele af hele skattegabets eksklusiv ekstremer. I den anden ende af skalaen er virksomhederne med over 10 mio. i omsætning (eksklusiv virksomheder med mere end 250 ansatte) ansvarlig for en sjettedel af skattegabets eksklusiv ekstremer, mens de kun udgør 5 pct. af virksomhederne.

MOMSGABET FOR VIRKSOMHEDER

- Momsgabet for virksomheder er opgjort til 3.7 mia. kr. Hvis der ses bort fra meget store reguleringer, reduceres gabet dog til 2.0 mia. kr.
- I modsætning til beregningen af skattegabets eksklusiv ekstremer svarer momsgabet direkte til mistet provenu for staten.
- Sættes momsgabet for indkomståret 2006 i forhold til det samlede momsprovener på 110 mia. kr. – ekskl. virksomheder med mere end 250 ansatte – bliver det relative momsgab på 3.4 pct. – eller 1.8 pct. eksklusiv ekstremer observationer.

INDLEDNING

For første gang i SKATs historie er det lykkedes helt systematisk at kortlægge danskernes evne til at selvangive korrekt. Både omfanget af fejl og decideret snyd er belyst for indkomståret 2006. Undersøgelsen er meget omfattende og bygger på en dybdegående kontrol af mere end 22 000 borgere og virksomheder i alle egne af landet. Her fremlægges resultaterne vedrørende virksomhederne, hvortil regnes selskaber såvel som selvstændigt erhvervsdrivende.

Som grundlag for undersøgelsen af virksomhederne isoleret har SKAT gennemført næsten 11 500 kontroller. Ved hver enkelt kontrol er der foretaget en grundig gennemgang af alle virksomhedens skattemæssige forhold. I knap hver syvende af de kontrollerede er tillige foretaget en kontrol af virksomhedens momsforhold. Som hovedregel har SKAT ved kontrollen aflagt virksomheden et på forhånd aftalt besøg.

I hvert tilfælde, hvor der ikke er selvangivet korrekt, registreres de forskellige typer af fejl, og den samlede ændring af beskatningsgrundlaget opgøres. SKAT anvender termen *reguleringsbeløbet* for denne ændring, som altså er før beregning af skat og dermed ikke udtryk for et skattemæssigt provenu.

Desuden bestemmes for alle skatteydere en *compliancegrad*, der er et mål for den pågældendes regelefterlevelse på en skala fra 0 til 6. Karaktererne 0 til 2 dækker over *modspillerne*, der bevidst angiver forkert, selvom de evt. evner at gøre det rigtigt, mens karaktererne 3 til 6 omfatter *medspillerne*, der har viljen til at selvangive korrekt, men muligvis ikke evner det. Indplaceringen på skalaen sker ud fra overvejende objektive kriterier.

Skatteyderne er udvalgt således, at kontrollerne giver et repræsentativt billede af regelefterlevelsen i hele landet. Det er derfor muligt at beregne virksomhedernes samlede skattegab med udgangspunkt i de opgjorte reguleringsbeløb.

Ved at koble de registrerede fejltyper og omfanget af fejl med fordelingen af compliancegraderne fås et billede af hvilke områder, der skattemæssigt er komplicerede eller genstand for bevidst skatteunddragelse. En høj andel af fejl på et givet område fortæller, at her er behov for indsats.

Beror fejlene fx hovedsageligt på misforståelser eller manglende kendskab til reglerne – høje compliancegrader – kan der være behov for en bedre indsats med information og vejledning eller måske en direkte forenkling af reglerne på området. Hvis der omvendt er tale om bevidst snyd – lave compliancegrader – kan behovet være en målrettet kontrolindsats og brug af sanktioner, eller man kan imødegå adfærden ved at begrænse eller fjerne mulighederne for at snyde. Dette kan fx ske ved lovmæssigt at sikre indberetninger fra tredjepart.

Resultaterne, som de foreligger i denne rapport, giver dermed et uvurderligt input i tilrettelæggelsen af, hvordan SKATs indsatsressourcer bør anvendes i fremtiden. Det unikke datagrundlag, der nu er tilvejebragt, giver samtidig meget vide muligheder for yderligere analyse. Man kan sige, at rapporten her allerede nu giver et detaljeret billede af, hvordan ”verden ser ud”, mens vi forventer, at en kommende analyse også vil kaste lys over, hvorfor den ser ud som den gør.

Rapporten er organiseret på følgende måde. I forlængelse af et indledende afsnit med gennemgang af væsentlige snitflader og definitioner følger opgørelsen af de gennemsnitlige fejlprocenter, compliancegrader og reguleringsbeløb. Herefter præsenteres for første gang i Danmark resultater for skattegabet og moms-gabet for virksomhederne. Til sidst ser vi nærmere på de konstaterede fejltyper og deres fordeling på lovområder og paragraffer.

AFGRÆNSNING OG DEFINITIONER

Med dette afsnit introduceres en stor del af den særlige terminologi, vi anvender. Begreberne vil derfor ikke blive forklaret løbende i resten af rapporten. Samtidig beskrives her nogle af de valg, vi har truffet i forhold til afgrænsningen af det, vi måler. Også en del af metoden i forhold til beregning af diverse resultater er skitseret.

I det følgende redegøres først for den grundlæggende opdeling mellem borgere og virksomheder. Herefter introduceres termen *reguleringsbeløb*, og sondringen mellem *nettobeløb* og *numeriske beløb* forklares. I forlængelse heraf følger en diskussion af betydningen af ekstreme observationer i stikprøven, og der forklares, hvordan vi har valgt at håndtere spørgsmålet. Derpå beskrives omfanget af de gennemførte kontroller og den overordnede usikkerhed ved resultaterne. Så fremlægges en definition af *fejiprocenten*, og hvordan denne forholder sig til den traditionelt beregnede *træfprocent*. Dernæst præsenteres complianceskalaen, som SKAT har udviklet for at kunne rangordne skatteydernes evne til at efterleve reglerne. Så følger en kort forklaring af princippet for opdeling af resultaterne på skat og moms, efterfulgt af en beskrivelse af, hvordan de vægtede gennemsnit konstrueres. Afsnittet afrundes med en definition af *Skattegab for virksomheder*, og det skitseres, hvordan gabet beregnes ud fra de opgjorte reguleringsbeløb.

AFGRÆNSNING MELLEMBORGERE OG VIRKSOMHEDER

Da undersøgelsen af regelefterlevelsen blev planlagt, var det en prioritet at alle afspekter af henholdsvis borgernes og virksomhedernes skatteforhold skulle belyses. I kontrollerne og den efterfølgende opgørelse for de to grupper var det således vigtigt, at der ikke var noget, der var udeladt, men omvendt heller ikke noget, der både talte med på borger- og på virksomhedssiden.

Revisionen af en selvstændig erhvervsdrivende omfatter både privatsfæren og virksomhedssfæren, da de to dele ikke kan adskilles skattemæssigt på en meningsfuld måde. Personer, der er selvstændigt erhvervsdrivende, er således ikke udsøgt på borgersiden, da der anses at være fuld identitet mellem personen og virksomheden.²

Revisionen af virksomheder i selskabsform omfatter kun selskabets virksomhed. Selskabets hovedaktionær er alene omfattet af revisionen på virksomhedssiden for så vidt angår skatterelationerne mellem selskabet og hovedaktionæren, fx fri bil, mellemregningskonti, maskerede udlodninger mv.

² Ægtefæller til selvstændigt erhvervsdrivende er derimod omfattet af borgerdelen af compliance-projektet, da disse optræder på lige fod med alle andre borgere. En evt. medarbejdende ægtefælle til en selvstændig erhvervsdrivende betragtes således som en ansat i forhold til virksomheden – dog med visse forskelle. I forbindelse med revisionen af en selvstændig erhvervsdrivende kontrolleres skatterelationerne mellem virksomheden og ægtefællen – i det omfang det ud fra en vurdering af væsentlighed og risiko findes relevant. Alle øvrige forhold i ægtefællens selvangivelse kontrolleres i forbindelse med en eventuel kontrol af ægtefællen på borgersiden.

Alle øvrige forhold vedrørende hovedaktionærens selvangivelse kontrolleres i forbindelse med en eventuel kontrol af hovedaktionæren på borgersiden. Personer, der er hovedaktionærer, kan med andre ord være udsøgt på borgersiden, da hovedaktionær og selskab betragtes som to selvstændige skattesubjekter.

I en sambeskattet koncern er det alene det selskab i koncernen, som er udtaget til compliancerevision, der skal revideres.

For så vidt angår virksomhedens oplysnings- og indberetningspligter i forhold til de ansatte med hensyn til lønudbetalinger, personalegoder mv. kontrolleres disse forhold som en naturlig del af revisionen af virksomheden, hvad enten virksomheden er organiseret i personligt regi eller i selskabsform.

Afgrænsningerne her sikrer, at vi så at sige ”kommer hele vejen rundt”. På borgersiden antages oplysninger om udbetalt løn og evt. personalegoder fra virksomhederne således som værende rigtige. På borgersiden er det altså skatteyderens egen ageren, der undersøges.

På virksomhedssiden sikres det ved kontrol af virksomhedens udbetaling af løn og personalegoder m.v. – herunder udbetalinger til evt. hovedaktionærer – at disse er korrekte. Det er således en vigtig del af compliancekontrollerne på virksomhedssiden, at udbetalinger af løn mv. er korrekte. Desuden kontrolleres selvsagt virksomhedens ageren mht. skatte- momsmæssige forhold. Hvis der er fejl i udbetalte lønninger og personalegoder, tilskrives fejlen virksomhedssiden, da det er her, fejlen er opstået.

I appendiks 1. findes en detaljeret beskrivelse af hvilke typer af kontroller, der er foretaget i virksomhederne.

Det fremgår af appendikstabel 1, at med den anvendte definition af hhv. selvstændige og selskaber, er der 157 706 selskaber og 390 695 selvstændige. Andelen af selskaber udgør altså 29 pct. af alle 548 401 virksomheder.

REGULERINGSBELØB – NETTO OG NUMERISK

Når SKAT kontrollerer en skatteydere oplysninger, og der afsløres fejl, ændrer SKAT i det selvangivne beløb. Forskellen på det tidligere og det nye beløb kalder vi for en *regulering*. Når reguleringsbeløbet er positivt – dvs. i SKATs favør – taler vi om en *forhøjelse*. Omvendt kalder vi negative reguleringsbeløb for *nedsættelser*.

Når vi lægger reguleringsbeløbene sammen for alle skatteyderne, kan summen enten fastlægges *numerisk* eller som et *netto*-beløb. Forhøjelserne fratrukket nedsættelserne giver reguleringerne *netto*. Dette er interessant, når fokus er på provenuvirkningerne, men når det drejer sig om at opgøre omfanget af den manglende regelefterlevelse, er det *numeriske* reguleringsbeløb den relevante størrelse.

Det numeriske reguleringsbeløb findes nemlig ved at lægge forhøjelser og nedsættelser sammen uden brug af fortegn. I stedet for at opgøre en forhøjelse på fx 10 000 kr. og en nedsættelse på 10 000 kr. som et samlet stort rundt nul, indregner det numeriske begreb altså dette som en fejl på 20 000 kr.

EKSTREME OBSERVATIONER

Når man opgør gennemsnit og summer for en hel population på baggrund af en stikprøve herfra, er der altid en fare for, at et mindre antal ekstreme observationer kommer til at veje for tungt i billedet. Hvis virksomheden med det største skattesnyd i landet tilfældigvis er med i vores stikprøve vil den dermed kunne trække gennemsnittet for højt op i forhold til det sande landsgennemsnit.

For at undgå denne situation er det normal procedure, at man forsøger at rense sit datamateriale for sådanne ekstreme observationer. Der findes imidlertid ikke en alment accepteret standardmetode til at foretage denne selektion. Udfordringen er jo – i og med fordelingen i populationen selvfølgelig ikke er kendt – at det kan være svært at vurdere om de største og mindste observationer i stikprøven vitterligt er ekstreme i forhold til den sande fordeling for hele landet.

Så længe de observerede værdier, når de ordnes efter størrelse, kommer som ”perler på en snor”, bør man dog ikke være bekymret. Men observerer man et sted i rækken et markant spring – fx 351, 357, 360, 372, 379, 391, 1485 – så bør man være særlig opmærksom på, hvordan denne sidste observation påvirker de samlede resultater. En anden måde at sige det på er, at såfremt det samlede eller gennemsnitlige resultat ændres væsentligt, hvis den eller de få ekstreme observationer udelades, så bør man overveje at gøre det, eller som minimum at gøre opmærksom på betydningen af at have dem med.

I vores datamateriale forekommer et mindre antal virksomheder med meget store reguleringsbeløb – enten i form af forhøjelser eller nedsættelser. Fra mange års kontroller i SKAT ved vi, at der hvert år forekommer sager med meget store reguleringer, og det er derfor vanskeligt at sige skråsikkert, om disse ekstremer er ”unormale” og bør udelades, eller om de skal tælles med.

Desto større stikprøven er, desto mindre er problemet generelt. Her er stikprøven ganske stor, men når vi fx underopdeler resultaterne på regionalt niveau, mindskes stikprøven betragteligt. Man må derfor forvente, at der kan forekomme betydelige forskydninger på det regionale plan ved en eventuel fremtidig undersøgelse, hvis de ekstreme reguleringer medtages.

Vi har derfor valgt at præsentere resultater både med og uden ekstreme reguleringer. Når vi medtager de store reguleringer, tager vi altså det, vi rent faktisk har observeret for ”gode varer”, mens resultaterne uden ekstremer formentlig vil være mere robuste i forhold til i fremtiden at spore en udvikling fra et år til et andet.

KONTROLOMFANG OG USIKKERHEDER

SKATs complianceprojekt har kortlagt regelefterlevelsen for virksomhederne i Danmark vedr. indkomståret 2006. Resultaterne baserer sig på kontrol af i alt 11 462 virksomheder fordelt over hele landet – mellem 373 og 385 i hvert af de 30 skattecentre.³ Virksomhedsdelen omfatter virksomheder, der er organiseret i

³ I praksis er der i flere skattecentre et mindre antal sager, der har måttet udgå, da de personer, der i SKATs systemer står som selvstændigt erhvervsdrivende, har vist sig ikke længere at være det. Dermed havner antallet af gennemførte sager for hvert skattecenter mellem 373 og 385. Se appendikstabel 1 for en fordeling af sager pr. region.

såvel personligt regi som i selskabsform men ikke virksomheder med mere end 250 ansatte.⁴

De udvalgte virksomheder er kontrolleret med fokus på alle aspekter af virksomhedens skatteforhold. Det betyder, at *transfer pricing*, punktafgifter og told ikke er dækket af analysen. Af det samlede antal (uvægtede) kontroller er der gennemført 8 415 blandt selvstændige erhvervsdrivende og 3 047 blandt selskaber. Dermed udgør selskaberne 27 pct. af virksomhederne i stikprøven, hvilket svarer meget fint til den faktiske andel i hele populationen. Ved udsøgningen er det endda forsøgt at ramme den faktiske fordeling på selskaber og selvstændige inden for hvert skattecenter.

Virksomhederne er alle helt tilfældigt udvalgt med et næsten identisk antal kontroller inden for hvert skattecenter. Dermed opnås et repræsentativt billede for såvel hele landet, som for regioner og skattecentre for sig. Det er således muligt at udtale sig om den samlede regelefterlevelse på alle disse tre niveauer, men med noget større usikkerhed på skattecenterniveau. Vi koncentrerer os derfor i rapporten primært om resultaterne på det regionale niveau og for landet som helhed.⁵ Generelt er usikkerheden mindre, hvad angår fejlprocenter og compliancegrader, end det er tilfældet for beløbsstørrelserne. Det skyldes, at spredningen i de observerede værdier her er væsentligt større.

Udover kontrollen af virksomhedernes skatteforhold er der i knap hver syvende virksomhed – 1 584 ud af de i alt 11 462 – samtidig foretaget en koordineret kontrol af momsforholdene. Disse kontroller er udvalgt tilfældigt inden for hver region i modsætning til skattekontrollerne, der er udvalgt på skattecenterniveau.⁶

Med vedtagelsen af SKATs nye struktur, hvor de fem samarbejder er blevet til seks regioner, er der valgt i det følgende at vise resultaterne for de nye regioner. Det betyder, at København, der ved udsøgningen var ét skattecenter ud af syv i samarbejdet Nordsjælland-København, er skilt ud som en selvstændig region.

På grund af stratificeringen med lige mange kontroller i hvert skattecenter bliver konsekvensen, at den statistiske præcision for København bliver væsentligt lavere end for de øvrige regioner, der indeholder mellem fire og syv skattecentre. Når man betragter momsforhold isoleret bliver usikkerheden endnu større, eftersom antallet af momssager i udgangspunktet kun er ca. en syvendedel af kontrolomfanget på skattesiden. Man bør altså udvise forsigtighed i forhold til at konkludere

⁴ Af ressourcehensyn er de største virksomheder ikke medtaget i undersøgelsen. På sigt er der naturligvis interesse for også at få opgjort regelefterlevelsen for denne gruppe.

⁵ Usikkerhederne på fx fejlprocenterne ligger på **skattecenterniveau** ml. 4.6 og 5.0 pct.point. For **regionerne** er de tilsvarende usikkerheder, når man ser bort fra København, ml. 1.9 og 2.4. For København er usikkerheden 5.0 pct.point. På **landsplan** er usikkerhederne helt nede på 0.9 pct.point.

⁶ Udvalgelsen for København og Nordsjælland er foretaget tilfældigt ud fra de to regioners samlede population, da de to var en del af ét samarbejde i SKATs struktur på udsøgningstidspunktet. Der er udtaget nogenlunde lige mange til moms kontrol fra hver af regionerne, når København og Nordsjælland altså betragtes under ét.

dere alt for håndfast på resultaterne for København kontra de øvrige regioner vedrørende momsforhold i særdeleshed og skatteforhold i øvrigt.

Mange steder i det følgende sammenholdes fx fejlprocenter eller gennemsnitlige reguleringsbeløb for forskellige regioner, brancher eller ejerform, og der er i visse tilfælde foretaget en vurdering af om disse forskelle er *signifikante*. I resten af dokumentet anvendes termen *signifikant* om, hvorvidt den observerede forskel, når den testes ud fra den relevante statistiske metode (uden andre forklarende variable), findes statistisk signifikant eller ej på 5 pct. signifikansniveau.⁷ De signifikante resultater kan med andre ord anses for ret robuste. Man bør derfor sætte væsentlig større lid hertil end til de resultater, som ikke er signifikante.

FEJLPROCENT KONTRA TRÆFPROCENT

I det følgende introduceres begrebet *fejlprocenten*. Det er vigtigt, at alle, der anvender resultaterne fra complianceprojektet, er opmærksomme på distinktionen mellem begrebet fejlprocent og den traditionelle term træfprocent.

Hvis der er sket en regulering – positiv eller negativ – taler vi her om en *fejl*. *Fejlprocenten* fremkommer dermed som andelen af det samlede antal sager med fejl i. Fejlprocenten opgøres i relation til hele beskatningsgrundlaget. Når vi ikke benytter ordet *træfprocent*, der traditionelt anvendes i SKAT, skyldes det, at afgrænsningen på flere væsentlige punkter er forskellig fra, hvad man er vant til. At anvende den samme term i den aktuelle fremstilling, ville derfor let kunne give anledning til misvisende tolkninger.

Den traditionelle træfprocent kan ikke umiddelbart sammenlignes med fejlprocenten. Grunden til dette er for det første, at enheden i complianceprojektet for de selvstændigt erhvervsdrivende er personen (CPR-nummeret) og ikke SE-nummeret. I SKATs normale opgørelse af træfprocenten er enheden antallet af kontroller. Hvis en selvstændig har mere end et SE-nummer, og der er fejl i det ene men ikke i det andet, vil det i SKATs normale opgørelse af træfprocenten give en træfprocent på 50 pct., mens det i complianceregi indebærer en fejlprocent på 100 pct.

For det andet inddrages langt flere lovområder i complianceprojektet. Ved en traditionel kontrol vil kontrollen typisk være begrænset til et konkret lovområde, såsom moms eller arbejdsgiverkontrol. Compliancekontrollen er derimod en samordnet kontrol. Kontrollen af skatten omfatter således en kontrol af virksom-

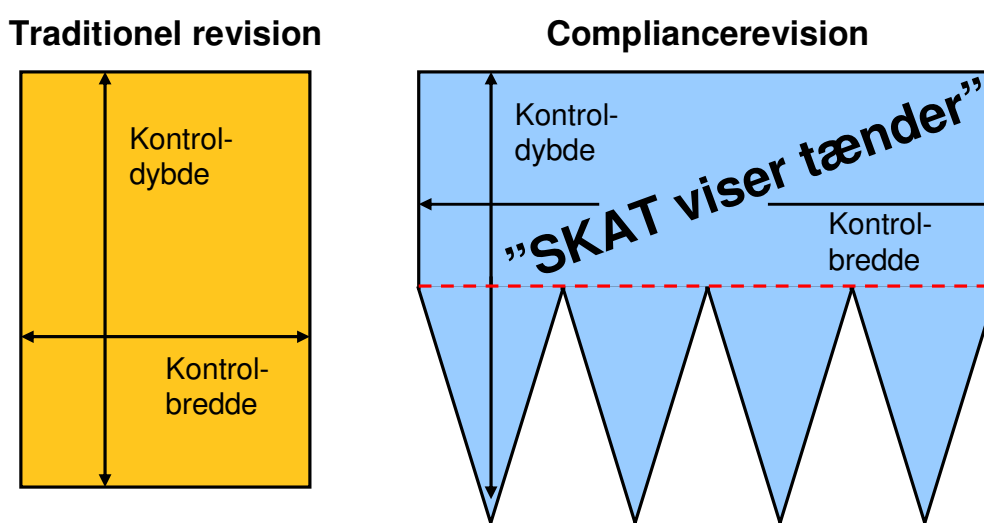
⁷ Signifikansniveauet angiver sandsynligheden for, at resultatet er fremkommet ved en tilfældighed. Nulhypotesen er den hypotese, man gerne vil afprøve – fx om compliancegraden er den samme i Nordjylland som for Nordsjælland. Når vi afviser denne hypotese siger vi, at compliancegraderne for de to regioner er signifikant forskellige. Signifikansniveauet er den accepterede sandsynlighed for fejlagtigt at forkaste nulhypotesen, når den i virkeligheden er sand!

En afvisning af nulhypotesen er således ikke ensbetydende med, at nulhypotesen er forkert. Det indebærer blot, at man på grundlag af de observerede data ikke mener at kunne opretholde hypotesen. Ved at vælge et lavt signifikansniveau mindsker vi altså risikoen for at drage forkerte konklusioner i form af at afvise en hypotese, der i virkeligheden er sand! Signifikanssandsynligheden er et mål for graden af overensstemmelse mellem data og den opstillede nulhypotese.

hedsbeskatning, arbejdsgiverområdet og alle de underliggende områder inden for skatteområdet, såsom hovedaktionærer og investeringer i passiv virksomhed (anpartsprojekter). For de selvstændigt erhvervsdrivende omfatter compliancekontrollen af virksomhedsbeskatningen også en kontrol af privatsfæren.

For det tredje har compliancerevisionen en større kontrolbredde end ved traditionel revision. Ved kontrolbredde forstås antallet af hovedposter og underposter, der indgår i revisionen af den pågældende virksomhed. Ved compliancerevision er der ikke som i den traditionelle revision mulighed for fravalg af hovedposter og underposter ud fra en vurdering af væsentlighed og risiko. Compliancerevision er med andre ord en 360°-revision, hvor alle dele af resultatopgørelse og balance kontrolleres.

Figur 1. Kontrolbredde - og dybde ved traditionel revision og compliancerevision

Den større kontrolbredde trækker altså i retning af et større antal sager med fejl i forhold til den traditionelle revision. Omvendt vil det nok også i gennemsnit trække i retning af mindre alvorlige forhold.

Til gengæld for den større kontrolbredde anvendes som udgangspunkt en lavere kontrol dybde i compliancerevisionen. Det indebærer, at hvert forhold i virksomheden afsøges med et antal stikprøver. Hvis der konstateres fejl inden for et bestemt område øges kontrol dybden til at afdække hele dette specifikke område, men det har normalt ikke betydning for kontrollen af virksomhedens øvrige forhold. Afsløres der fejl på andre områder, vil disse også blive underlagt en fuldstændig kontrol. Det er denne fremgangsmåde, som er søgt illustreret i figur 1. Kontrol dybden kan altså være enten større eller mindre end ved den traditionelle revision. Det kan man ikke sige noget om på forhånd.

Af ovennævnte grunde kan den traditionelle træfprocent altså ikke anvendes til sammenligning med fejlprocenten i complianceprojektet. Det er derfor helt bevidst, at vi i det følgende konsekvent anvender betegnelsen fejlprocent om den relative andel af sager, der resulterer i en skattemæssig regulering.

SKATs COMPLIANCESKALA

Når sagsbehandlerne har afsluttet sagen, skal vedkommende vurdere, i hvilken grad reglerne er blevet efterlevet. Derved fås en samlet konklusion på revisionen udtrykt i ét tal – *compliancegraden*. Der er tale om en nyetableret form for karaktergivning på en skala fra 0 til 6, hvor et højere tal modsvarer en højere grad af regelefterlevelse, jf. figur 2 nedenfor.

Figur 2. SKATs complianceskala for skatteydernes evne til at efterleve reglerne

Overordnet skelner vi mellem om skatteyderne er *mod-* eller *medspillere*. Til *modspillerne* regnes alle, der bevidst unddrager sig skattebetaling uagtet, om de har forstået reglerne eller ej. Den anden gruppe – *medspillerne* – har viljen til at angive korrekt, men ikke nødvendigvis evnen. Når selvangivelsen for sidstnævnte gruppe ikke er korrekt, vurderes det altså, at der er tale om en ubevidst fejl og ikke egentligt snyd. På complianceskalaen nuanceres opdelingen yderligere i form af i alt 7 forskellige trin. Man kan altså være mod- eller medspiller i større eller mindre grad. Således dækker compliancegraderne 0 til 2 over modspillerne, mens værdierne 3 til 6 omfatter medspillerne. Indplaceringen på skalaen sker ud fra overvejende objektive kriterier.

Et væsentligt formål med skalaen er altså at få et mere eksplicit mål for, i hvilken grad den enkelte skatteyder er med- eller modspiller. Det kan et reguleringsbeløb isoleret set ofte ikke give indtryk af. Ved at sammenligne compliancegrader og reguleringsbeløb med de respektive fejltypen tegnes et billede af indsatsbehovet, og dermed skabes et godt udgangspunkt for at tilrettelægge den fremtidige indsats.

Beror fejlene hovedsageligt på misforståelser eller manglende kendskab til reglerne – høje compliancegrader – kan der være behov for en bedre indsats med information og vejledning eller måske en direkte forenkling af reglerne på området. Hvis der omvendt er tale om bevidst snyd – lave compliancegrader – kan behovet være en målrettet kontrolindsats og brug af sanktioner, eller man kan imødegå adfærden ved at begrænse eller fjerne mulighederne for at snyde. Dette kan fx ske ved lovmæssigt at sikre indberetninger fra tredjepart.

I appendiksfigur 1 findes et procesdiagram, som alle sagsbehandlerne har anvendt i forbindelse med indplaceringen af hver kontrolleret virksomhed på skalaen. Appendiksfigur 2 giver desuden en nærmere beskrivelse af indholdet i de enkelte kategorier på complianceskalaen.

Når vi i det følgende sammenligner fx regioner eller brancher, vil vi ofte referere til gennemsnitlige compliancegrader, der har den store fordel, at de udtrykker niveauet for regelefterlevelsen i ét tal. Det er dog vigtigt, at man husker at være opmærksom på variationen i den underliggende fordeling. Fx giver en fordeling med halvdelen mørk grøn og den anden halvdel knækket hvid det samme snit på

4,0 som et SC hvor alle er lysegrønne. Samme gennemsnitlige compliancegrad er altså ikke ensbetydende med ens fordelinger!

Bemærk også, at en absolut forskel på blot 0.1 i gennemsnitlig compliancegrad svarer til, at 10% flere af samtlige ligger én kategori forskudt på compliance-skalaen. Selv små afvigelser i de gennemsnitlige compliancegrader mellem fx regioner eller aldersgrupper kan altså godt være væsentlige.

Det er også vigtigt, at fejlprocenter, reguleringsbeløb og compliancegrader bliver set i sammenhæng! Høje fejlprocenter er ikke så alarmerende, hvis de optræder i kombination med høje compliancegrader og/eller små reguleringsbeløb. En sådan situation kan give et fingerpeg om, at der er et behov for information og vejledning!

For de virksomheder, der både er kontrolleret for skat og moms, er der kun foretaget én rating, og man kan ikke opdele denne compliancegrad på de to typer. Regelefterlevelsen opgøres ganske enkelt i disse sager som en helhedsbedømmelse af virksomhedens skatte- og momsforhold.

SKAT OG MOMS

Resultaterne for virksomhederne opgjort henholdsvis *Ex moms* og *med moms*. I tabellerne uden moms indgår reguleringer for så vidt angår de selvstændiges skattepligtige indkomst (herunder privatsfæren), selskabets skattepligtige indkomst, ændring af hovedaktionærs skattepligtige indkomst, ændringer af skattepligtig indkomst for ansatte og ægtefæller samt ændringer af skattepligtig indkomst for medinteressenter.

I tabellerne *med moms* vedrører fejlprocenten udelukkende moms af de virksomheder, der både er kontrolleret for moms og skat, mens de gennemsnitlige reguleringsbeløb alene vedrører moms.

Vedrørende compliancegraden gælder der dog særlige forhold. Som nævnt ovenfor, er det ikke muligt at opdele compliancegraden på skat og moms for de virksomheder, der er kontrolleret for begge forhold.

Når vi fastlægger gennemsnitlige compliancegrader for skattedelen, indgår bidraget fra momsforholdene altså i 14 pct. af de kontrollerede virksomheder – 1 584 ud af den samlede stikprøve på 11 462 virksomheder. Det er ikke et udtryk for den gennemsnitlige repræsentation af momsregistrerede virksomheder i hele populationen, da disse udgør 65 pct. – 359 129 ud af alle 548 401 virksomheder.⁸

Compliancegraden opgjort i tabellerne med moms, er derimod en mere ”ren” opgørelse idet både skatte- og momsforhold indgår i bedømmelsen af alle de virksomheder, der indgår i gennemsnittet.

⁸ Ideelt set burde der ikke indgå momsforhold i ratingen for nogen af de virksomheder, der indgår i gennemsnittet, men ved planlægningen af kontrollerne var det en vigtig prioritet, at man kunne spare mange ressourcer ved at kontrollere for både skat og moms i samme virksomhed. Et senere analysearbejde skal desuden forsøge at kortlægge, om der er en sammenhæng mellem de fejl, der begås vedrørende skat og moms. Set i det lys er det en lav pris at betale, at den gennemsnitlige rating ikke kan opgøres 100 pct. korrekt for skatte- og momsdelen hver for sig.

BEREGNING AF VÆGTEDE GENNEMSNI

Måden, vi har udtaget skatteyderne til stikprøven på, kaldes for *stratificeret tilfældig udvælgelse*. Som nævnt ovenfor indebærer det her, at vi har udtaget lige mange virksomheder til kontrol i hvert skattecenter, hvilket sikrer, at vi får lige stor præcision alle steder. Desuden er virksomhederne, der indgår i den samlede stikprøve, udtrukket tilfældigt fra hvert skattecenter for sig og ikke fra landets samlede population.

Når vi skal præsentere resultater for SKATs seks regioner eller for landet som helhed, kan vi imidlertid ikke anvende en simpel sum eller gennemsnit af tallene for de enkelte skattecentre, da skattecentre er vidt forskellige i størrelse. For at få et retvisende billede af den faktiske situation på regions- eller landsplan er alle resultater på disse niveauer fastlagt ved at lade resultaterne for de underliggende skattecentre indgå med en forskellig vægt. Som vægte er anvendt den relative andel, som populationen af skatteydere i de respektive skattecentre udgør af den samlede population i være sig regionen eller hele landet.

Det indebærer med andre ord, at regelefterlevelsen for en virksomhed i fx København vejer tungere i resultatet for hele landet end den tilsvarende adfærd for en virksomhed fra Hjørring, hvor antallet af virksomheder er væsentligt lavere. Det vægtede gennemsnit bliver dermed repræsentativt for adfærden i landet som helhed.

I alle tabellerne i rapporten og de tilhørende kommentarer er det de **vægtede** antal, gennemsnit eller sumstørrelser, som er vist, såfremt der ikke eksplicit er angivet andet. Det faktiske antal af kontroller, der ligger til grund for resultaterne, er opgjort i appendikstabel 1 fordelt på skattecentre og ejerform.

SKATTEGABET

Blandt borgere og virksomheder er der mange, der efterlever skattereglerne fuldt ud, men der er også skatteydere, der ikke kender reglerne tilstrækkeligt, og andre igen, der mangler evnen eller viljen til at efterleve dem. Derved opstår der et gab mellem det, folk rent faktisk selvangiver og ender med at betale i skat, og det, de burde have gjort. Dette gab omtales ofte som skattegab. Definitionen er imidlertid ikke særlig præcis.

DET TOTALE SKATTE- OG AFGIFTSGAB

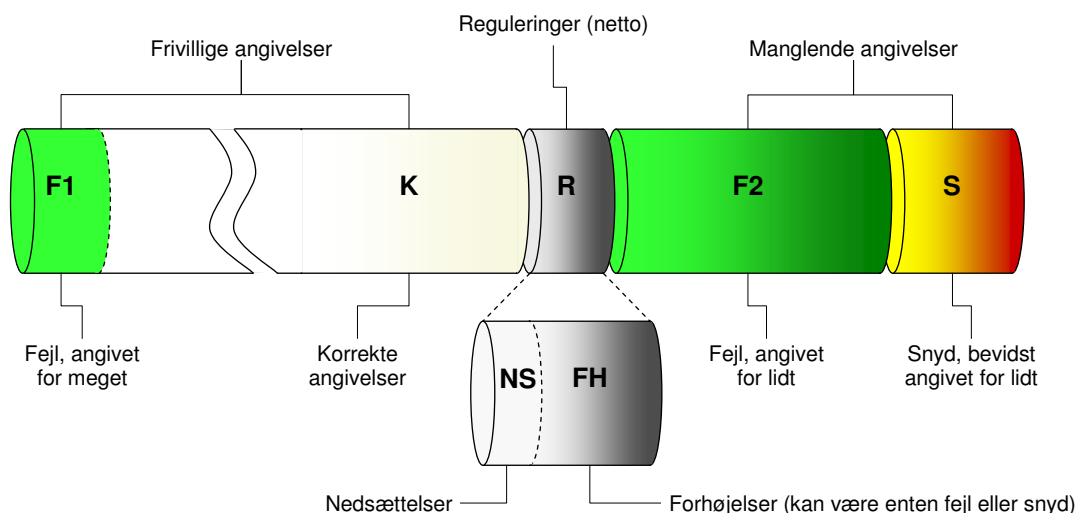
Man kan opgøre gabet i forhold til beskatningsgrundlaget eller i forhold til provenuet – svarende til en opgørelse før eller efter skat. På linie med hidtidig dansk forskning har vi valgt at opgøre skattegab ud fra beskatningsgrundlaget. Det er samtidig det klart enkleste.⁹ Måler man gabet fra betalingssiden og ikke fra angivelsessiden, bør man desuden tage stilling til, om – og i givet fald

⁹ Det er enkelt at summere angivelser til et samlet beskatningsgrundlag – det man kan kalde for skattebasen – men for at kunne opgøre effekten på provenuet, skal man kende den gennemsnitlige effektive skattesats for den undtagne del af den skattemæssige indkomst for hele økonomien. Eller alternativt skal man kunne beregne skatteværdien for hver enkelt skatteyder, der ikke har fulgt reglerne 100 pct., hvilket ikke er helt enkelt.

hvordan – man skal indregne restancer, der jo kan stamme fra skatter relateret til flere forskellige indkomstår.

Selvangivelserne – eller blot angivelser – består af automatiserede indberetninger fra tredjepart om skatteydere indkomster og fradrag samt af skatteydere egne ændringer og tilføjelser hertil. I figur 3 nedenfor er illustreret, hvordan selvangivelser fordeler sig dels på ”frivillige” bidrag, dels på reguleringer foranlediget af SKATs kontroller og endelig indkomster, der burde være selvangivet, men som ikke bliver det og ikke efterfølgende fanges af SKATs kontrolindsats.

Figur 3. Selvangivelse af skatteydernes samlede indkomster og fradrag

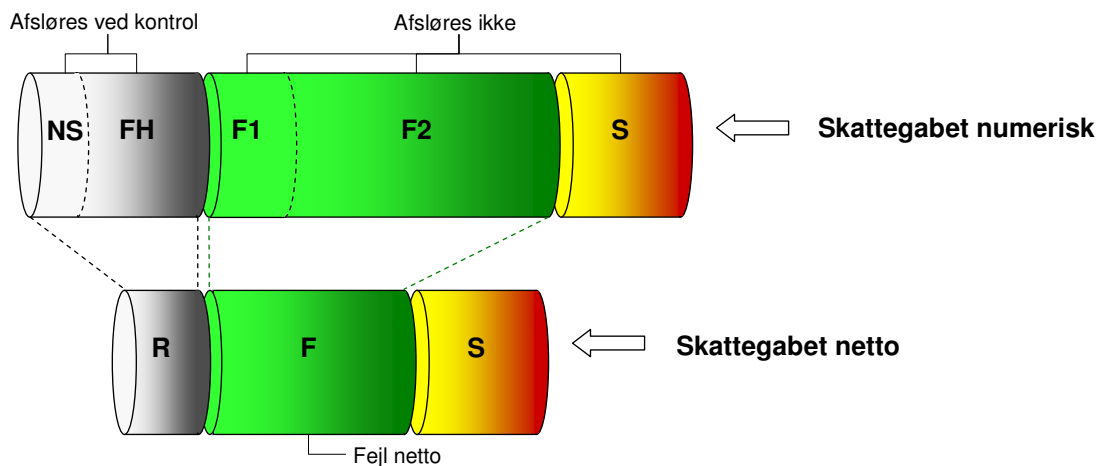
De frivillige angivelser er langt hovedparten af det samlede beløb og består næsten udelukkende af en meget stor blok af korrekte angivelser (K). I overensstemmelse med complianceskalaen er bidraget herfra farvet hvidt. Bemærk den brudte flade, der blot skal vise, at bidraget herfra er meget større end, hvad den fysiske størrelse tilsiger. Tegningen er i øvrigt ikke målfast. I de frivillige angivelser indgår også en række indberetninger, der øger skattebasen, fordi indkomsten fejlagtigt er sat for højt, eller et eller flere retmæssige fradrag ikke er udnyttet (F1). Dette betragtes helt og holdent som fejl, da det næppe er udtryk for en bevidst adfærd, at skatteyder på den måde får ”snydt” sig selv.

Som en del af de angivelser, der rent faktisk opgøres, er de reguleringer, som foretages på SKATs initiativ. Forhøjelserne (FH) fratrukket nedsættelserne (NS) giver reguleringerne netto (R). Der er anvendt en gråskala, da reguleringerne kan være foretaget såvel blandt medspillere som modspillere. Endelig har vi de indkomster, der i strid med reglerne ikke selvangives og desuden ikke opdages af SKAT. Disse manglende angivelser består dels af fejl (F2) og dels af egentligt snyd (S), hvor skatteyderne bevidst angiver for lidt. Med udgangspunkt i elementerne fra figur 3 er skattegab vist i figur 4.

Skattegab er altså den teoretiske sum af de foretagne reguleringer, samt fejl og snyd, som ikke afsløres. Vi opgør gabet enten numerisk eller netto. I netto-begrebet modregnes beløb, der er angivet for meget, i de beløb, der er angivet for lidt. Det numeriske skattegab har fokus på den samlede mangel på regelefterlevelse og lægger derfor forhøjelser og nedsættelser sammen uden brug af

fortegn. I stedet for at opgøre én mia. kr. for meget og én mia. kr. for lidt som et samlet stort rundt nul, indregner det numeriske begreb altså dette som en fejl på to mia. kr.

Figur 4. Skattegabet opgjort numerisk og netto

Skattegabet er en vanskelig størrelse at opgøre og i praksis umuligt at måle helt præcist. I sagens natur har SKAT ikke fuld information om, hvor meget skatteyderne har angivet for lidt og har ikke mulighed for at kontrollere alle skatteydere i hele landet hvert år.

Der findes overordnet set flere forskellige tilgange til at opgøre skattegabet, men fælles for dem alle er, at man er nødt til at foretage nogle kompromisser i forhold til det, målingen burde omfatte, og det, som i praksis er muligt at få med. Når man diskuterer forskellige opgørelser af skattegabet, skal man derfor være meget præcis med afgrænsningen. Hvilke typer af skatteydere og skattearter er indeholdt i gabet, og hvilke er ikke?

Mere præcist, definerer vi herefter *det totale skatte- og afgiftsgab* således

Det totale skatte- og afgiftsgab er forskellen mellem det beløb, der for et givet indkomstår – for alle skattepligtige borgere og virksomheder – er selvangivet i skat, moms, told og punktafgifter, og det beløb, der burde være angivet, såfremt disse skatteydere havde oplyst præcis det, de er pligtige til ifølge reglerne – hverken mere eller mindre

Opgørelsen af det totale skatte- og afgiftstab foretages som tidligere nævnt før skat, hvilket også ses af, at det opgøres i forhold til selvangivelserne og ikke ud fra betalingerne. Afgrænsningen er den bredest tænkelige og det totale skatte- og afgiftsgab omfatter altså alle typer af skatteydere samt alle former for skatter og afgifter. Det er samtidig den størrelse, SKAT søger at nedbringe, når indsatsen tilrettelægges. Det totale skatte- og afgiftsgab kan opgøres netto eller numerisk, men hvis ikke det fremgår eksplicit, vil det være nettobegrebet, der menes.

Skatteyderne kan overordnet opdeles i tre typer

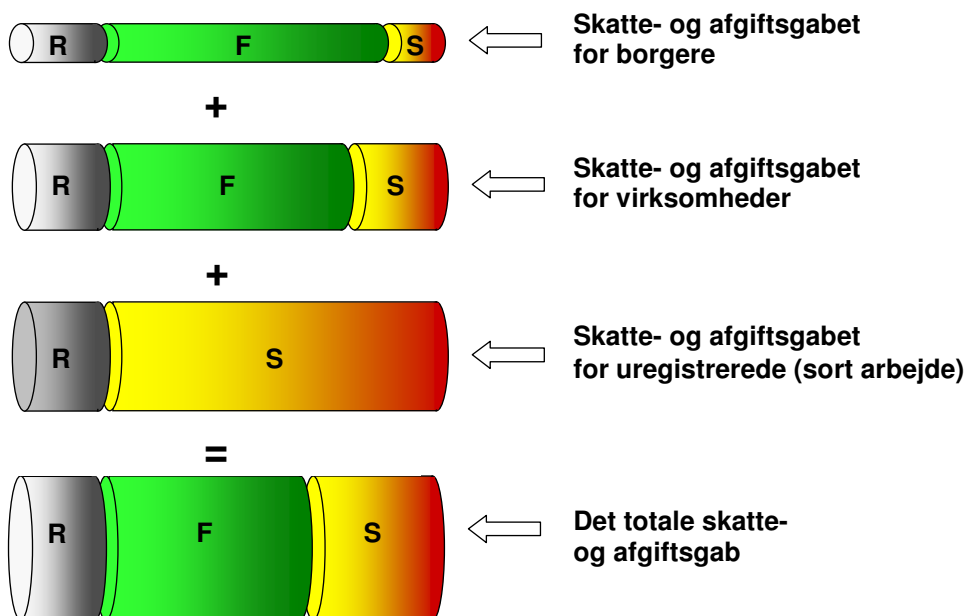
1. Borgere – lønmodtagere og personer på overførselsindkomst
2. Virksomheder – fx selskaber og selvstændige erhvervsdrivende
3. Uregistrerede – dels personer, der opholder sig og arbejder i Danmark uden myndighedernes kendskab og dels personer, der de facto driver uregistreret virksomhed ved at udføre sort arbejde

Vi anvender termen *borgere* for den første gruppe, da ordet *personer* – i skatte-teknisk forstand – omfatter såvel modtagere af løn- og overførselsindkomst som personligt erhvervsdrivende. De selvstændige er i stedet for indeholdt i gruppe 2, der omfatter alle typer af *virksomheder*. Dette skel mellem borgere og virksomheder anvendes konsekvent i resten af papiret.

Den tredje og sidste gruppe af skatteydere består af alle de *uregistrerede*. En person på overførselsindkomst eller en lønmodtager, der arbejder sort i sin fritid, driver per definition selvstændig virksomhed og er som sådan ikke at betragte som borger uagtet, at denne person evt. modtager løn- eller overførselsindkomst ved siden af indtægten fra det sorte arbejde.

På den måde dækker de tre typer tilsammen alle skatteydere uden at overlape hinanden. Dermed bliver det muligt at opdele skattegabet i bidrag fra hver af de tre slags skatteydere, jf. figur 5. Det totale skatte- og afgiftsgab er altså summen af skatte- og afgiftsgabet fra henholdsvis borgere, virksomheder og uregistrerede.

Figur 5. Det totale skatte- og afgiftsgab fordelt på typer af skatteydere

Af figuren fremgår det, at fordelingen på fejl og snyd er noget forskellig for de tre grupper. Særligt bør man bemærke, at alle uregelmæssigheder i forbindelse med de uregistrerede betragtes som bevidst snyd.

Som nævnt i definitionen af det totale skatte- og afgiftsgab er indeholdt både skat, moms, told og punktafgifter. Gabet kan dermed dekomponeres i endnu en dimension, som det er gjort i tabel 1.

Tabel 1. Det totale skatte- og afgiftsgabs bestanddele. Skatteydere og -arter

	Borgere		Virksomheder				Uregistrerede	
	Lette borgere	Tunge borgere	Selskaber > 250 ansatte	Selskaber 0-250 ansatte	Selvstændige erhvervsdrivende	Øvrige virksomheder	Uregistrerede virksomheder	Udlændinge i DK uden tilladelse
Skat								
Moms								
Afgift								
Told								

Note: *Selskaber* omfatter aktie- og anpartsselskaber, interessentskaber og kommanditselskaber. Derudover indeholder selskaber også andelsforeninger. *Øvrige virksomheder* indeholder fx med den her valgte afgrænsning offentlig virksomhed m.v..

De grønne felter er de områder, der belyses ved hjælp af complianceundersøgelsen. Gabet for de uregistrerede er således ikke belyst, men for de registrerede virksomheder er nogle af de væsentligste komponenter belyst med både skatte- og momsdelen for alle selvstændige erhvervsdrivende og for selskaber med op til 250 ansatte.

Borgerdelen er dækket nogenlunde ind, da unddragelse med moms, afgift og told ikke er lige så relevant for borgernes vedkommende – heraf de skraverede felter. I disse kategorier er det hovedsageligt ulovlig indførsel af varer til eget forbrug, der tæller. Er der omvendt tale om videresalg af indførte varer med fortjeneste for øje, som ikke selvangives, er der de facto tale om uregistreret virksomhed, og det hører således til i opgørelsen af gabet for de uregistrerede.

I denne rapport koncentrerer vi os om de dele af det totale skatte- og afgiftsgab, der vedrører henholdsvis **skat** og **moms** på virksomhederne. Vi benævner de to bidrag *Skattegab* for virksomheder respektive *Momsgabet* for virksomheder. Førstnævnte definerer vi mere præcist som følger

Skattegab for virksomheder er forskellen mellem det beløb, der for et givet indkomstår – for alle skattepligtige selskaber og selvstændige erhvervsdrivende med op til 250 ansatte – er selvangivet i skat, og det beløb, der burde være angivet, såfremt virksomhederne havde oplyst præcis det, de er pligtige til ifølge reglerne – hverken mere eller mindre

Skattegab for virksomheder opgøres i tråd med det totale skatte- og afgiftsgab før skat.

Skattegabet for virksomheder er en ægte delmængde af *skatte- og afgiftsgabet for virksomheder*. I tabel 1 omfatter *Skattegabet for virksomheder* præcis de to grønne felter øverst i midten af tabellen, mens *Skatte- og afgiftsgabet for virksomheder* tillige inkluderer de seks felter nedenfor.

I stil hermed definerer vi *Momsgabet for virksomheder* således

Momsgabet for virksomheder er forskellen mellem det beløb, der for et givet indkomstår – for alle skattepligtige selskaber og selvstændige erhvervsdrivende med op til 250 ansatte – er betalt i moms, og det beløb, der burde være betalt, såfremt virksomhederne havde oplyst præcis det, de er pligtige til ifølge reglerne – hverken mere eller mindre

I modsætning til skattegabet opgøres momsgabet som rent provenu.¹⁰

BEREGNING AF SKATTE- OG MOMSGABET FOR VIRKSOMHEDER UD FRA COMPLIANCEUNDERSØGELSEN

Ovenfor er defineret, hvad vi opfatter ved henholdsvis skattegabet og momsgabet for virksomheder. Hvordan måler vi så disse størrelser? Der er generelt flere tilgange til at opgøre skattegab. Overordnet set skelner man typisk i skatteadministrationerne rundt omkring i verden mellem en *top-down*- og en *bottom-up*-tilgang.¹¹

En form for *top-down* metode tager sit udgangspunkt i makrodata – tal for økonomien som helhed. De personlige indkomster, som de fremstår i nationalregnskaberne, sammenlignes med de tilsvarende tal fra skattemyndighedernes registre for på denne måde at identificere inkonsistens. Disse diskrepanser kan så lægges sammen til et samlet mål for skattegabet – i dette tilfælde for personer.

Bottom-up-metoden hedder sådan, fordi den så at sige opgør gabet nedefra og op. Fejl og snyd fastlægges på individniveau for et repræsentativt udsnit af virksomheder, og resultaterne skaleres derefter til et samlet beløb for hele befolkningen. Det er denne tilgang, som er udgangspunkt for opgørelsen af både skattegabet og momsgabet for virksomhederne, som præsenteres senere i denne rapport.

Med udgangspunkt i de 11 462 gennemførte skattekontroller opgøres for hvert skattecenter et gennemsnitligt reguleringsbeløb for selskaber og selvstændige hver for sig. Herefter ganges de to gennemsnitsbeløb for hvert skattecenter med de respektive populationer af de to virksomhedstyper i skattecentret. Beløbene for selskaber og selvstændige kan nu lægges sammen til et samlet beløb for alle borgere i skattecenteret, og regionstallene konstrueres simpelt ved at summere

¹⁰ Dette er desværre ikke helt konsistent med den måde, skattegabet er defineret, og indebærer, at det ikke er meningsfuldt at lægge de to beløb sammen. Der arbejdes på at finde en måde at håndtere dette.

¹¹ I forskningsverdenen skelnes ofte mellem direkte og indirekte metoder. Som en indirekte metode kan nævnes nationalregnskabsmetoden, mens kontroller af tilfældigt udvalgte borgere og virksomheder betegnes som en direkte metode.

over skattecentre i hver region. Skattegabets for virksomhederne i hele landet findes til slut ved blot at lægge tallene for de seks regioner sammen. Dette giver et troværdigt billede af omfanget for hele landet, netop fordi resultaterne for de enkelte skattecentre er repræsentative på grund af den stratificerede tilfældige udvælgelse.

Momsgabet er med afsæt i de 1 584 momscontrollere konstrueret på helt tilsvarende vis bortset fra at udgangspunktet her er gennemsnitlige reguleringsbeløb på regionalt niveau og altså ikke for hvert skattecenter.

Da opgørelsen her baserer sig på et meget stort antal kontroller opnås en forholdsvis høj præcision i opgørelsen. Desuden giver bottom-up-metoden principielt mulighed for at dekomponere resultaterne i mange forskellige dimensioner – fx efter skattecenter, region, omsætning, virksomhedens alder, brancher, compliancegrader osv. Dette er ikke muligt med top-down tilgangen. Endelig har vi her et unikt materiale med registrering af fejltypen koblet til alle gennemførte reguleringer. På den måde er det sågar muligt at underopdele skattegabets på forskellige fejltypen, hvilket er meget værdifuldt i forhold til den fremtidige ressourcedisponering og indsatsplanlægning.

Dette afslutter afsnittet om afgrænsninger og definitioner, og vi går nu videre til at se på selve resultaterne.

COMPLIANCEGRADER, FEJLPROCENTER OG REGULERINGSBELØB

I det følgende belyses regelefterlevelsen ved gennemsnitlige compliancegrader, fejlprocenter og reguleringsbeløb fordelt på regioner, omsætningsstørrelse og brancher samt på virksomhedens ejerform og alder. Udover de gennemsnitlige størrelser vises også fordelingen af beløbsstørrelserne og compliancegraderne. Resultaterne præsenteres først vedrørende skat og dernæst for moms.

REGELEFTERLEVELSEN – SKAT

Som det ses i tabel 2, er der i 42 pct. af samtlige kontrollerede virksomheder konstateret fejl, der har medført en regulering. I tabellen er der set bort fra moms. De tilsvarende fejlprocenter for hele landet for selskaber og selvstændigt erhvervsdrivende hver for sig kan som det ses i tabellen opgøres til henholdsvis 35 og 45.

Som tidligere nævnt er der valgt at se på fejlprocenten for de nye regioner. Det betyder, at resultaterne for København reelt set ”kun” er baseret på 374 (uvægtede) observationer.

Tabel 2. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating fordelt på regioner og efter ejerform. Ex moms

Region/ejerform	Ej fejl	Fejl	Numerisk reg.beløb i tkr.		Rating	I alt
			Alle	Ekskl. store reguleringer		
	– Procent –		— Gennemsnit —			Antal
København	60.8	39.2	432.4	92.4	4.56	1 317
Midt- og Sydsjæl.	56.9	43.1	139.2	77.9	4.49	1 701
Midtjylland	52.5	47.5	80.9	80.9	4.45	2 445
Nordjylland	63.7	36.3	70.0	60.3	4.77	1 493
Nordsjælland	57.1	42.9	98.5	98.5	4.48	2 065
Syddanmark	59.1	40.9	101.9	77.7	4.61	2 441
I alt	57.8	42.2	133.7	81.9	4.55	11 462
Selskaber	64.9	35.1	368.4	159.8	4.79	3 296
Selvstændige	54.9	45.1	59.2	57.3	4.45	8 166

Note: Resultaterne omfatter ændringer mht. skat, ændringer af hovedaktionærers skat, ændringer af skattepligtig indkomst for ansatte og ægtefæller, medinteressenter, lønsumsafgift samt privat-sfæren for selvstændigt erhvervsdrivende.

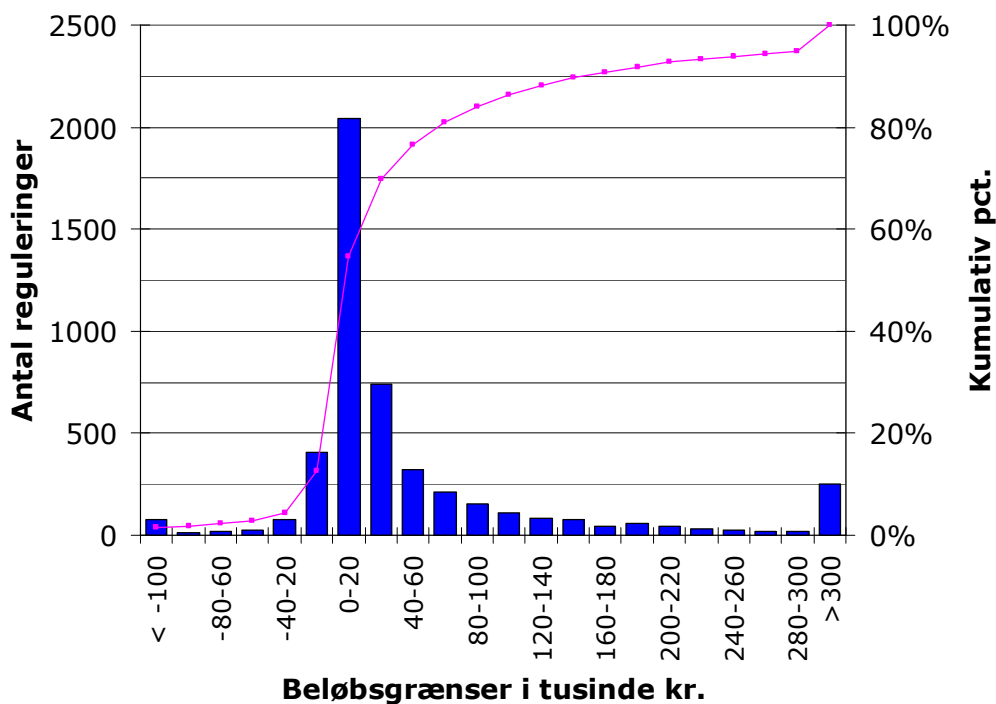
Der er nogen spredning i fejlprocenten mellem de forskellige regioner. Således ligger Nordjylland lavest med en fejlprocent på 36, mens den er højest i Midtjylland med 48.

Den gennemsnitlige *compliancegrad* er 4.55 – for selvstændigt erhvervsdrivende og selskaber under ét – svarende til en *rating* et sted mellem *lys grøn* og *knækket*

hvid. Set for alle virksomheder, er medspilleradfærden – som en gennemsnitsbetragtning – den mest fremherskende. Compliancegraden er signifikant højere på 4.79 blandt selskaber sammenlignet med 4.45 for de selvstændige.

Figur 6 viser den faktiske fordeling af alle de gennemførte reguleringer efter beløbs størrelse. Antallet af reguleringer er illustreret med stolperne (værdiaksen til venstre), mens den s-formede kurve er den kumulerede hyppighed i procent (værdiaksen til højre).

Figur 6. Fordeling af reguleringsbeløb for virksomheder (histogram)

Fordelingen er koncentreret om intervallet 0 til 20 tkr. (*modus*), hvor 42 pct. af alle reguleringer er foretaget. Halvdelen af alle reguleringer ligger under 17 tkr. (*medianen*) og resten tilsvarende over. Samlet udgør beløbsstørrelser over 55 tkr. præcis 25 pct. af det totale antal reguleringer. Fordelingen er tydeligt *højreskæv*.

Tabel 3. Regulering op eller ned samt gennemsnitligt reguleringsbeløb. Ex moms

	Regulering	Numerisk reg.beløb i tkr.	Reguleringer
	<i>Procent</i>	<i>Gennemsnit</i>	<i>Antal</i>
Nul	0.9	0	46
Ned	12.6	80.6	613
Op	86.5	142.9	4 224
I alt	100.0	133.7	4 883

Note: Resultaterne omfatter ændringer mht. skat, ændringer af hovedaktionærers skat, ændringer af skattepligtig indkomst for ansatte og ægtefæller, medinteressenter, lønsumsafgift samt privatsfæren for selvstændigt erhvervsdrivende.

Blandt de sager, hvor der er sket en regulering, er beløbet sat ned i 13 pct. af tilfældene, dvs. her har virksomheden betalt for meget i skat, jf. tabel 3. I de resterende tilfælde er der sket en forhøjelse. Andelen af regulerede virksomheder, der har betalt for meget i skat, er noget lavere sammenlignet med borgerne, hvor andelen af regulerede, der havde betalt for meget, var på 25 pct.

I tabel 4 er fordelingen af regelefterlevelsen på de syv compliancegrader opgjort regionalt samt for selskaber og selvstændige hver for sig.

Tabel 4. Procentvis fordeling af compliancegrader på værdierne fra 0 til 6, for selskaber og selvstændige. Ex moms

Region/ejerform	Rating (procentvis andel)							Gns. rating
	0	1	2	3	4	5	6	
København	0.3	1.1	9.4	17.7	12.9	20.8	37.8	4.56
Midt- og Sydsjæl.	0.2	1.0	6.3	22.4	19.1	14.8	36.3	4.49
Midtjylland	0.1	1.1	6.3	20.2	23.1	16.7	32.5	4.45
Nordjylland	0.0	0.5	4.2	15.2	20.3	16.8	42.9	4.77
Nordsjælland	0.3	1.5	7.5	17.7	21.4	17.0	34.6	4.48
Syddanmark	0.4	0.4	4.9	16.6	24.1	16.9	36.8	4.61
I alt	0.2	0.9	6.3	18.4	20.9	17.0	36.3	4.55
Selskaber	0.3	0.9	4.4	16.9	15.5	15.8	46.3	4.79
Selvstændige	0.2	0.9	7.1	19.0	23.0	17.5	32.3	4.45

For hele landet under ét er det bemærkelsesværdigt, at der kun er godt 7 pct. af de kontrollerede, der havner i en af de tre modspillerkategorier, og hovedparten heraf er samtidig i den pæneste ende af modspillersegmentet – dvs. lys gule. Sagt på en anden måde er det hele 93 pct. af virksomhederne, der må betegnes som medspillere og altså ønsker at efterleve reglerne.

Kategorierne 3 til 5 er omtrent lige store med ca. hver femte af virksomhederne i hver gruppe. Man kan dog glæde sig over, at den suverænt største kategori er *snehvid*, der indebærer, at der ikke er konstateret fejl af nogen art.

Andelen af modspillere er generelt noget større i de tre regioner på Sjælland end blandt de øvrige. Øst for Storebælt ligger modspillerandelen mellem 7.5 og 10.8 pct., mens den spænder fra 4.7 til 7.5 vest for Storebælt. I København er andelen af virksomhederne, der bevidst snyder i skat, således mere end dobbelt så stor som i Nordjylland. I den anden ende af skalaen falder Midtjylland – måske lidt overraskende – dårligst ud. Som den eneste region er færre end halvdelen (49 pct.) af virksomhederne uden fejl, der medfører regulering – kategorierne knækket hvid eller snehvid. I Nordjylland er hele 60 pct. uden fejl.

Ser man på selskaber og selvstændige hver for sig, er andelen af modspillere henholdsvis 5.6 og 8.2 pct. og dermed ca. en halv gang større blandt sidstnævnte. Tilsvarende er andelen af snehvide ca. en halv gang større blandt selskaberne, der som tidligere nævnt også opnår en noget bedre gennemsnitlig compliancegrad. Der er altså en synligt bedre regelefterlevelse blandt selskaberne end for de selvstændige.

Med dette in mente kan det være interessant at se nærmere på resultatet for København igen. Den gennemsnitlige compliancegrad ligger her på linje med snittet for hele landet. Ser man på de selvstændige isoleret set, er ratingen i København lavest og andelen af modspillere klart højest blandt alle regionerne (ikke vist i tabellen). København har dog med kun 60 pct. den klart mindste andel af selvstændige, mens de udgør mellem 66 og 76 pct. af alle virksomhederne i de øvrige regioner, jf. appendikstabel 1. Da selskaberne generelt har noget bedre regelefterlevelse end de selvstændige, og disse altså indgår med væsentlig større andel i København, bliver gennemsnittet for København middelt godt trods den lave regelefterlevelse blandt de selvstændige.

Tablet 5 viser sammenhængen mellem omsætningens størrelse og den observerede regelefterlevelse. Ser man på fejlprocenten er det tydeligt, at denne vokser med stigende omsætning. Det samme gør sig også gældende for det numeriske reguleringsbeløb, når man undtager gruppen med nul-omsætning og samtidig ser bort fra de syv ekstreme observationer i datamaterialet. Begge mønstre er klart signifikante.

Tablet 5. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating fordelt efter omsætningens størrelse. Ex moms

Omsætning i kr.	Ej fejl	Fejl	Numerisk reg.beløb i tkr.		Rating	I alt
			Alle	Ekskl. store reguleringer		
	– Procent –		— Gennemsnit —			Antal
Uoplyst	61.1	38.9	39.4	39.4	4.83	2 174
0¹⁾	68.8	31.2	142.3	111.0	4.91	2 457
1 - 10 000	64.7	35.3	27.3	27.3	4.68	299
10 000 - 100 000	56.0	44.0	35.1	35.1	4.44	1 322
100 000 - 500 000	55.3	44.7	284.3	72.4	4.34	1 868
500 000 - 1 mio.	51.9	48.1	81.1	81.1	4.27	846
1 mio. - 10 mio.	49.4	50.6	110.4	99.3	4.26	1 969
> 10 mio.	43.4	56.6	336.6	206.7	4.18	527
I alt	57.8	42.2	133.7	81.9	4.55	11 462

¹⁾ Denne post inkluderer i alt otte observationer (vægtet antal) med negativ omsætning, men da det ikke er meningsfuldt at fastlægge et gennemsnit på baggrund af så lille et antal, er de inkluderet i gruppen med nul i omsætning, hvor de stort set ikke påvirker gennemsnittet.

Der er ikke på nuværende tidspunkt nogen entydig forklaring på, hvorfor den gennemsnitlige regulering i gruppen uden omsætning ligger højere end for alle øvrige intervaller på nær virksomheder, der omsætter for minimum 10 mio. kr. Det er noget, der vil blive undersøgt nærmere. I øvrigt er det interessant og også noget overraskende, at de foretagne reguleringer i de helt små omsætningsintervaller fra 1 til 100 000 kr. er så relativt store som de er. Der er bestemt også noget at komme efter her, selvom compliancegraderne ligger i den pæne ende.

Tabellen viser også en klar tendens til, at compliancegraden falder med stigende omsætning, hvilket jo også hænger fint sammen med de stigende fejlandele og reguleringsbeløb. Set i lyset af, at vi tidligere observerede, at selskaberne havde

en noget højere gennemsnitlig compliancegrad end de selvstændige, er dette måske en smule overraskende. Selvom mange hobbyvirksomheder og helt små virksomheder ikke er på selskabsform, er der tilsyneladende en pæn del af de selvstændige også med ganske høj omsætning. Desuden er mange holdingselskaber placeret i gruppen med nul-omsætning. Det er derfor et noget sammensat billede, der fordrer en grundig analyse, før man kan komme med håndfaste konklusioner.

Betydningen af virksomhedens alder for graden af regelefterlevelse er belyst i tabel 6.

Tabel 6. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating fordelt efter virksomhedens alder. Ex moms

Virksomhedens alder	Ej fejl	Fejl	Numerisk reg.beløb i tkr.		Rating	I alt
			Alle	Ekskl. store reguleringer		
	– Procent –		— Gennemsnit —			Antal
Uoplyst	61.2	38.8	39.8	39.8	4.83	2 168
0-2 år	59.5	40.5	113.7	84.0	4.48	2 010
3-5 år	54.5	45.5	85.7	85.7	4.45	1 666
6-9 år	56.1	43.9	102.2	92.0	4.45	1 522
10-19 år	55.2	44.8	143.6	104.1	4.41	1 921
> 20 år	58.8	41.2	293.9	87.5	4.60	2 176
I alt	57.8	42.2	133.7	81.9	4.55	11 462

Hverken hvad angår fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb eller compliancegraden, ser det ud til, at der er nogen klar relation til virksomhedens alder. Det kunne altså tyde på, at alderen ikke har nogen særlig betydning for regelefterlevelsen, eller at det i givet fald er alderen i kombination med andre forhold, der har betydning.

Hvis man nu forestillede sig, at nystartede virksomheder rent faktisk tenderede til at have mere rod i deres skatteforhold end øvrige, men at der i 2006 eksempelvis var særligt mange nystartede inden for brancher med højere efterrettelighed end gennemsnittet, så kunne de to effekter så at sige ophæve hinanden. Dermed vil det se ud som om, alderen ikke påvirker, selvom det forholder sig omvendt. Det er nødvendigt at gennemføre en regressionsanalyse for at kunne afprøve hypotesen.

I tabel 7 ses der nærmere på fejlprocenten og rating (uden moms) fordelt på brancher. Der er betydelig variation i fejlprocenten og ratingen for de forskellige brancher. Fejlprocenten på 28 er lavest i branchen *Finansiering og forsikring*, mens fejlprocenten på 57 er højest inden for *Hoteller og restauranter*. Her er ratingen endda helt nede på 3.73 og altså væsentligt lavere end landsgennemsnittet.

De næsthøjeste fejlprocenter findes inden for *Undervisning* (56 pct.) og *Sundhed og socialvæsen* (55 pct.) med gennemsnitlig rating på 4.19 og 4.17. *Sundhed og socialvæsen* dækker i complianceprojektet primært over privatpraktiserende

læger og tandlæger, fysio- og ergoterapeuter, psykologer, massører sundhedsvæsen i øvrigt (fodplejere, fodterapeuter, zoneterapeuter, akupunktører m.v.)¹², der alle er private virksomheder, mens offentlige virksomheder ikke er omfattet af complianceprojektet. Den gennemsnitlige rating på 4.17 i denne branche ligger samtidig noget under landsgennemsnittet på 4.55.

Tabel 7. Fejlprocent og rating fordelt på brancher. Ex moms

Branche	Ej fejl	Fejl	Rating	I alt
	– Procent –		Gennemsnit	Antal
Hotel og restauranter	43.4	56.6	3.73	271
Transport	50.6	49.4	4.09	401
Bygge og anlæg	46.8	53.2	4.11	677
Sundhed og socialvæsen	44.9	55.1	4.17	424
Undervisning	43.9	56.1	4.19	136
Handel	50.6	49.4	4.20	1 360
Rejsebureauer, rengøring og anden operationel service	52.7	47.3	4.21	344
Information og kommunikation	53.2	46.8	4.26	399
Andre serviceydelser	58.0	42.0	4.27	256
Industri	52.5	47.5	4.32	419
Kultur og fritid	57.5	42.5	4.34	157
Vidensservice	51.7	48.3	4.39	1 038
Vandforsyning og renovation	51.2	48.8	4.66	13
Energiforsyning	58.8	41.2	4.70	65
Landbrug, skovbrug, fiskeri	62.8	37.2	4.73	1 385
Ejendomshandel og udlejning	62.4	37.6	4.82	652
Uoplyst erhverv	67.0	33.0	4.98	3 118
Finansiering og forsikring	71.7	28.3	5.10	347
I alt	57.8	42.2	4.55	11 462

Note: Resultaterne omfatter ændringer mht. skat, ændringer af hovedaktionærers skat, ændringer af skattepligtig indkomst for ansatte og ægtefæller, medinteressenter, lønsumsafgift samt privatsfæren for selvstændigt erhvervsdrivende. Branchekodningen følger Danmarks Statistiks *Dansk Branchekode 2007*, 21 standard gruppering bortset fra, at enkelte brancher er slået sammen pga. meget få observationer.

I branchen *Bygge og anlæg* er der ligeledes fejl i mere end hver anden sag, og med en rating på 4.11 i gennemsnit er man kun lidt lavere sammenlignet med *Sundhed og socialvæsen*.

At andelen af fejl er relativt høj i hotel- og restaurationsbranchen samt inden for bygge- og anlæg findes også i Rockwool Fondens Forskningsenheds undersøgelser af sort arbejde, jf. *Nyt fra Rockwool Fondens Forskningsenhed. April 2006* og Søren Pedersen, *The Shadow Economy in Germany, Great Britain and Scandinavia. A measurement based on questionnaire surveys*.

¹² ”Sundhedsvæsen i øvrigt” udgør den største andel på 24 pct. af hele branchen ”Sundhed og socialvæsen” efterfulgt af ”Almentpraktiserende læger”, der udgør 22 pct.

Det er derimod overraskende, at andelen af fejl udgør over 50 pct. både inden for *Sundhed og socialvæsen* og *Undervisning*. Der forestår endnu en dyberegående analyse af typen af fejl og fordelingen af compliancegrader inden for hver branche, før vi kan afgøre, om der i højere grad er tale om manglende kendskab til reglerne end bevidst modspilleradfærd.

REGELFETERLEVELSEN – MOMS

Tabel 8 viser fejlprocenten for momsforhold isoleret set, det numeriske reguleringsbeløb vedr. moms og den samlede rating blandt de virksomheder, der er blevet kontrolleret for moms.

Tabel 8. Fejlprocent, numerisk reguleringsbeløb og rating fordelt på regioner. Vedr. moms alene

Region	Ej fejl	Fejl	Numerisk reg.beløb i tkr.		Rating	I alt
			Alle	Ekskl. store reguleringer		
	– Procent –		— Gennemsnit —			Antal
København	79.4	20.6	94.8	19.9	4.2	177
Midt- og Sydsjæl.	71.8	28.2	32.0	25.9	4.2	245
Midtjylland	63.9	36.1	20.6	21.9	4.1	339
Nordjylland	76.5	23.5	11.2	9.8	4.5	211
Nordsjælland	63.9	36.1	63.7	70.6	4.2	278
Syddanmark	69.0	31.0	28.2	29.0	4.2	334
I alt	69.6	30.4	37.6	31.9	4.2	1 584

Note: Resultaterne omfatter ændringer mht. moms. De gennemsnitlige numeriske reguleringsbeløb er kun beregnet for de sager, hvor der er sket en regulering. Antallet af uvægtede virksomheder i København er 126.

For hele landet ligger fejlprocenten i snit på 30. Også her er der tale om variation på tværs af regionerne. Variationen er tilmed signifikant. Fejlprocenten er med 36 højest i Midtjylland, mens den som det laveste blot er 21 i København. Det gennemsnitlige numeriske reguleringsbeløb for hele landet er knap 38 tkr.

Da størrelsen af stikprøven for momskontroller skulle bestemmes, blev der – på baggrund af kontroller af tidligere tilfældige udvalgte stikprøver – skønnet en fejlprocent på 30 pct. Virkelighedens fejlprocent må siges at være endt meget tæt på dette.

I selve ratingen er der ikke foretaget en skelnen mellem moms og skat. Ratingen i tabel 8 er altså udtryk for den samlede rating i de virksomheder, der både er kontrolleret for moms og skat. Som det fremgår af tabellen ligger den gennemsnitlige rating på 4.2, og der er ikke den store variation mellem de enkelte samarbejder. Kun Nordjylland skiller sig ud med en noget bedre compliancegrad end resten af landet.

Eftersom der både er kontrolleret for skat og moms, er det nok ikke overraskende, at den gennemsnitlige regelefterlevelse her bliver lavere end blandt de virksomheder, der udelukkende er kontrolleret for skat. Der er simpelthen flere forhold, der kan være fejl i. Ser man derimod på fejlprocenten, er denne regnet for momsforholdene isoleret. I forhold til fejlandelen på 42 pct. på skattesiden, så er der altså væsentligt færre fejl på momssiden.

SKATTEGAB OG MOMSGAB FOR VIRKSOMHEDERNE

Over en længere årrække er der i Danmark – som et af de få lande i verden – gennemført forskning i det sorte arbejdes omfang og udbredelse. Arbejdet er udført af Rockwool Fondens Forskningsenhed. Udviklingen i omfanget af fejl og skattesnyd er derimod belyst i mindre omfang. Begge typer analyser er hovedsageligt gennemført blandt borgere. Dermed findes der hidtil ikke noget forskning over virksomhedernes fejl og snyd med skat og moms. Vi kan for første gang nogensinde præsentere tal herfor.

Hver gang der i det følgende præsenteres beløb for hele landet (makrotal) er der tale om en vægtet opregning af de gennemsnitlige beløb for hvert skatteceter – med det faktiske antal virksomheder i hvert af disse respektive skattecetre som skaleringsfaktor. Dette giver et troværdigt billede af omfanget for hele landet, netop fordi resultaterne for de enkelte skattecetre er repræsentative på grund af den stratificerede tilfældige udvælgelse.

SKATTEGABET

På linie med tidligere danske resultater vedrørende borgerne er det valgt at opgøre skattegab for virksomhederne ud fra nettoforhøjelser af beskatningsgrundlaget. Derved adskiller opgørelsen sig fra det senest offentliggjorte tal for skattegab i USA, som godt nok også tager udgangspunkt i nettoforhøjelserne, men i de faktisk betalte skatter. Med andre ord opgør amerikanerne nettostigninger i provenuet direkte og ikke i beskatningsgrundlaget, jf. Eric Toder (2007) *What is the Tax Gap*.¹³

Som tidligere nævnt indgår reguleringer for så vidt angår personskat for de selvstændige erhvervsdrivende, selskabsskat, udlodning fra selskab, der er løn, udlodning fra selskab, der er udbytte, ejendomsværdiskat, værdien af fremførbare underskud og udlandslempelse i beregningerne af skattegab.

Mht. beregningen af det mistede provenu forestår der et større beregningsarbejde, da der anvendes meget forskellige skattesatser afhængig af reguleringens art. F.eks. er der tale om en personskat på omkring 50 pct. for så vidt angår de selvstændige erhvervsdrivende, mens der er tale om 25 pct. for selskabsskatten.

Tabel 9 viser skattegab for selskaber og selvstændige erhvervsdrivende. Som det fremgår af appendiksfigur 3, er der i alt syv meget store reguleringer – fem forhøjelser og to nedsættelser.¹⁴ Disse ekstreme observationer påvirker beregningen af skattegab betydeligt. Hvis alle reguleringer indgår, kan skattegab opgøres til 26.5 mia. kr. Uden de meget store reguleringer reduceres gabet til 15.3 mia. kr. – se afsnittet *Ekstreme observationer* side 8 for en nærmere diskussion af spørgsmålet om behandlingen af ekstremer.

¹³ Kan downloades fra <http://www.urban.org/publications/1001112.html>

¹⁴ De fem største forhøjelser er på hhv. 8, 13, 22, 52 og 60 mio. kr. mens de to største nedsættelser udgør 4 respektive 6 mio. kr.

Tabel 9. Skattegabets for virksomheder fordelt på regioner. Ex moms

Region	Skattegabets	Skattegabets ex ekstremer
	— <i>Milliarder kroner</i> —	
København	10.5	2.0
Midt- og Sydsjælland	4.6	2.4
Midtjylland	3.3	3.3
Nordjylland	1.0	1.3
Nordsjælland	3.6	3.6
Syddanmark	3.5	2.8
I alt	26.5	15.3

Note: Skattegabets er beregnet som forhøjelser (før skat) minus nedsættelser (før skat) skaleret op til antal virksomheder i hele landet. Resultaterne omfatter ændringer mht. skat, ændringer af hovedaktionærers skat, ændringer af skattepligtig indkomst for ansatte og ægtefæller, medinteresser, lønsumsafgift samt privatsfæren for selvstændigt erhvervsdrivende.

Det fremgår tydeligt af tabel 9, at de store reguleringer har betydning for, hvor stort skattegabets er fordelt på regioner. Medtages de store reguleringer, er det klart største regionale bidrag til gabets fra København med 10.5 mia. kr. Uden ekstremer bliver skattegabets højest i Nordsjælland med 3.6 mia. kr., og København glider ned og har det næstlaveste regionale gab med ”blot” 2.0 mia. kr.

Ud fra appendikstabel 1 kan andelen af landets virksomheder i de tre østlige regioner beregnes til 44 pct. Samtidig viser tabellen ovenfor, at virksomhederne øst for Storebælt står for 52 pct. af det samlede skattegab. Gabets pr. virksomhed kan således opgøres til at være hele 37 pct. højere på Sjælland end i resten af landet. Dette kan dog sagtens tænkes forklaret med en anden sammensætning øst for Storebælt, hvad angår fx virksomhedernes størrelse, ejerform eller branchefordeling.

Skattegabets er klart størst for selskaber med 17 mia. kr., hvis de store reguleringer indgår, mod godt 9 mia. for de selvstændige, jf. tabel 10. Uden de store reguleringer, udgør skattegabets for selskaber godt 6 mia. kr. og knap 9 mia. kr. for de selvstændige. Igen ses det, at de store reguleringer har betydning for konklusionen, idet skattegabets faktisk bliver størst for de selvstændige, hvis de store reguleringer udelades.

Tabel 10. Skattegabets fordelt på selskaber og selvstændige. Ex moms

Ejerform	Skattegabets	Skattegabets ex ekstremer
	— <i>Milliarder kroner</i> —	
Selskaber	17.2	6.4
Selvstændige	9.3	8.9
I alt	26.5	15.3

Note: Se bemærkninger til tabel 9.

Man bør her samtidig bemærke, at den samlede økonomiske aktivitet – målt på fx omsætning – er betydeligt større for selskaber end for selvstændige, selvom de antalmæssigt er klart i flertal. Der er simpelthen tale om væsentligt større virk-

somheder som gennemsnit betragtet. Det betyder også, at skattegabets for selskaber nok må betegnes som relativt lille i forhold til gabet for de selvstændige, når man tager højde for virksomhedstypernes forskellige størrelse og aktivitet.

I tabel 11 er skattegabets opdelt på forhøjelser og nedsættelser. Samlet set er omfanget af forhøjelser væsentligt større end nedsættelserne. Forhøjelserne udgør således hele 92 pct. af det numeriske reguleringsbeløb og 90 pct., når man ser bort fra de få ekstreme observationer. Det numeriske gab er 31 og 19 mia. kr. henholdsvis med og uden ekstremer. Dette måler den samlede manglende regelefterlevelse.

Tabel 11. Skattegabets opdelt på forhøjelser og nedsættelser. Fordelt regionalt og på ejerform. Ex moms

Region	Skattegabets				Andel op/ned	Skattegab ex ekstremer				Andel op/ned
	Op	Ned	Netto	Num.		Op	Ned	Netto	Num.	
	— Milliarder kroner —				Pct.	— Milliarder kroner —				Pct.
København	10.6	0.2	10.5	10.8	98 / 2	2.1	0.2	2.0	2.3	93 / 7
Midt- og Sydsj.	4.8	0.2	4.6	5.0	96 / 4	2.6	0.2	2.4	2.8	94 / 6
Midtjylland	3.9	0.6	3.3	4.5	86 / 14	3.9	0.6	3.3	4.5	86 / 14
Nordjylland	1.4	0.4	1.0	1.8	78 / 22	1.4	0.1	1.3	1.6	90 / 10
Nordsjælland	3.9	0.3	3.6	4.2	93 / 7	3.9	0.3	3.6	4.2	93 / 7
Syddanmark	4.2	0.7	3.5	4.9	86 / 14	3.3	0.5	2.8	3.7	87 / 13
I alt	28.9	2.4	26.5	31.2	92 / 8	17.2	1.9	15.3	19.1	90 / 10
Selskaber	19.0	1.8	17.2	20.7	92 / 6	7.7	1.3	6.4	8.9	86 / 14
Selvstændige	9.9	0.6	9.3	10.5	94 / 6	9.6	0.6	8.9	10.2	94 / 6

Ser man på den regionale fordeling eksklusiv ekstremer er det bemærkelsesværdigt, at andelen af nedsættelser er væsentlig mindre i de tre vestlige regioner. Under ét kan andelen af nedsættelser her beregnes til 13 pct., mens den tilsvarende andel for hele Sjælland kun er 7 pct. – altså kun godt det halve. Det tyder på en noget mere bevidst adfærd i øst. Midtjylland og Syddanmark står alene for næsten 60 pct. af de samlede nedsættelser.

Også for de to ejerformer er der væsentlig forskel. Nedsættelser i selskaberne udgør således – med 14 pct. af de numeriske reguleringsbeløb – mere end dobbelt så meget som andelen blandt de selvstændige på blot 6 pct. Igen er dette et signal om en mere risikovillig fortolkning af love og regler, hvilket vi også tidligere så afspejlet i en lavere compliancegrad for de selvstændige.

Tabel 12 viser skattegabets fordelt på ratingskalaen. Hvis de store reguleringer medtages, er skattegabets størst i den lysegule kategori med 14 mia. kr. efterfulgt af den mørkegrønne kategori med 6.6 mia. kr. Selv i den lysegrønne kategori er skattegabets ret stort med 2.6 mia. kr.

Billedet ændrer sig ikke mht. rækkefølgen af de tre ”tungeste” kategorier, hvor skattegabets er størst, hvis man ser bort fra de store reguleringer. Men der bliver næsten ingen forskel i størrelsen af skattegabets mellem den lysegule og mørkegrønne kategori, hvor skattegabets er godt 5 mia. kr.

Tabel 12. Skattegab for virksomheder fordelt på complianceskalaen. Ex moms

Skattegab	Rating (bidrag i milliarder kroner)							I alt
	0	1	2	3	4	5	6	
Med ekstremer	1.5	1.5	14.0	6.6	2.6	0.4	-0.1	26.5
Uden ekstremer	0.5	1.2	5.5	5.2	2.6	0.4	-0.1	15.3

Note: Se bemærkninger til tabel 9.

Med ekstremer kan 64 pct. af gabet placeres blandt modspillerne, mens tallet falder til 47 pct., når de ekstreme observationer ikke medtages. Sagt på en anden måde hidrører et sted mellem ca. halvdelen og to tredjedele af det opgjorte skattegab altså fra bevidst snyd i virksomhederne. Resten kan betragtes som fejl, hvor virksomhederne har ønsket – men ikke evnet – at angive korrekt.

Skattegabets fordeling efter omsætningens størrelse i tabel 13.

Tabel 13. Skattegab fordelt efter omsætningens størrelse. Ex moms

Omsætning i kr.	Skattegab	Skattegab ex ekstremer	I alt
	— Milliarder kroner —		Antal
Uoplyst	1.3	1.3	2 174
0 ¹⁾	3.7	3.0	2 457
1 - 10 000	0.1	0.1	299
10 000 - 100 000	0.9	0.9	1 322
100 000 - 500 000	10.8	2.2	1 868
500 000 - 1 mio.	1.1	1.1	846
1 mio. - 10 mio.	4.7	4.2	1 969
> 10 mio.	4.0	2.6	527
I alt	26.5	15.3	11 462

¹⁾ Denne post inkluderer i alt otte observationer (vægtet antal) med negativ omsætning, men da det ikke er meningsfuldt at fastlægge et gennemsnit på baggrund af så lille et antal, er de inkluderet i gruppen med nul i omsætning, hvor de stort set ikke påvirker gennemsnittet.

Når man betragter skattegabets fordeling for hele landet under ét, kan det være relevant at se på opgørelsen inklusive alle ekstreme observationer. Når man opdeler på regioner og ejerform, som det er gjort ovenfor, eller på omsætningens størrelse, som tabellen her viser, leder det imidlertid let til uholdbare konklusioner.

Fx er gabet for virksomheder med omsætning mellem 100 og 500 tusinde på næsten 11 mia. kr. eller 40 pct. af det samlede gab. Ser man bort fra ekstremerne reduceres andelen til 15 pct. Tallene eksklusiv ekstremerne er derfor mere robuste og således også mere relevante i denne sammenhæng. Sagt på en anden måde kan man ikke forvente, at ekstreme observationer vil optræde i fx samme region eller omsætningsinterval, hvis man udtager en ny stikprøve af samme størrelse.

Næsten 20 pct. af det samlede skattegab eksklusiv ekstremer ligger blandt virksomhederne uden omsætning. Medregner man virksomheder med omsætning op til bare 100 tkr., udgør disse virksomheder mere end en fjerdedel af hele skatte-

gabet. Inkluderer man yderligere virksomheder med op til en halv mio. i omsætning, står denne gruppe for hele 40 pct. af virksomhedernes samlede skattegab. De udgør godt nok en smule over halvdelen af alle virksomheder, men givetvis en væsentlig mindre andel af den samlede økonomiske aktivitet målt på fx omsætning eller antal ansatte.

I den anden ende af skalaen bidrager virksomhederne med mere end 10 mio. kr. i omsætning alene med en sjettedel af skattegabets, mens de kun udgør knap 5 pct. af virksomhederne. Selve omsætningens volumen kan selvfølgelig tænkes at være en del af forklaringen her, men ikke det hele jf. tabel 5, der viste at compliancegraden for denne gruppe lå lavere end for de øvrige intervaller.

MOMSGABET

Beregningerne *med moms* vedrører udelukkende moms. For så vidt angår beløbene vedr. moms, er der tale om rent provenu. Det fremgår af tabel 14, at momsgabet kan opgøres til 3.7 mia. kr. i 2006, hvis alle reguleringer tælles med.

Tabel 14. Momsgabet for virksomheder fordelt på regioner

Region	Momsgabet	Momsgabet ex ekstremer
	— Milliarder kroner —	
København	0.74	0.10
Midt- og Sydsjælland	0.45	0.45
Midtjylland	0.54	0.54
Nordjylland	0.06	0.06
Nordsjælland	1.33	0.46
Syddanmark	0.61	0.35
I alt	3.7	2.0

Note: Momsgabet er beregnet som forhøjelser minus nedsættelser. Resultaterne omfatter ændringer mht. moms.

Hvis man ser bort fra nogle store – både positive og negative – reguleringer, kan momsgabet opgøres til knap 2 mia. kr. Som for skattegabets vedkommende betyder de store reguleringer meget for konklusionen mht. i hvilke regioner, momsgabet er størst. Medtages de store reguleringer, er momsgabet størst i Nordsjælland, og uden de store reguleringer, er momsgabet størst i Midtjylland.

Sættes momsgabet for indkomståret 2006 i forhold til det samlede momsprovenu på 110 mia. kr. – ekskl. virksomheder med mere end 250 ansatte – bliver det relative momsgab på 3.4 pct. – eller 1.8 pct. eksklusiv ekstreme observationer.

De 110 mia. kr. i momsprovenu er opregnet til makroniveau ud fra de godt 11.000 virksomheder, der er kontrolleret i complianceprojektet. Beløbet er inklusive evt. reguleringer. De 110 mia. kr. i momsprovenu er eksklusive moms fra store selskaber og andre virksomheder, der ikke indgik i complianceprojektet.

FEJLTYPEN

I forbindelse med complianceprojektet har det været vigtigt at få registreret typen af fejl, der begås. På virksomhedsdelen er ikke blot fejltypen registreret på selve loven og paragraffen men også den beløbsmæssige størrelse er registreret. Dette giver analysemuligheder, som set i historisk perspektiv er helt unikke for SKAT. I forbindelse med fejltyperegistreringen er det bevidst valgt ikke også at registrere helt ned på litra niveau for at undgå en unødvendig kompliceret fejltyperegistrering. En mere detaljeret og specificeret beskrivelse af de forskellige typer af fejl kræver en efterfølgende bearbejdning.

I det følgende foretages en opdeling af fejl på hovedposterne. I appendiks 2 findes en uddybende forklaring til, hvilke love og paragraffer, der indgår i de enkelte hovedposter. Ligesom i det foregående afsnit er de beløb, der her præsenteres, alle opregnede til makroniveau.

Tabel 15 viser de første analyseresultater af, hvor virksomhederne typisk begår fejl. Tabellen er sorteret, så de største fejl – inkl. store reguleringer – målt i kroner vises først. De absolut største fejl findes i hovedkategorien vedr. ikke fradragsberettigede udgifter og ikke selvangivne fradrag. Her udgør nettoreguleringerne skaleret til makroniveau lige godt 6 mia. kr. før skat. Målt som andel af det samlede virksomhedsskattegab, udgør fejlene i denne kategori næsten 23 pct.

Den næststørste post, hvor der begås fejl, er vedr. selvangivne afskrivninger, hvor virksomhederne samlet begår fejl for godt 5 mia. kr. Dernæst følger posten skattepligtige indtægter, hvor der på makroniveau mangler selvangivelse for godt 4 mia. kr. netto.

Der begås også en del fejl vedr. *Fri telefon, fri bil, fri bolig, personalegoder, maskeret udlodning mv.*, der samlet set løber op i knap 2.5 mia. kr. svarende til godt 9 pct. af det samlede skattegab.

Tabel 15. Skattegabets for virksomheder inkl. store reguleringer fordelt på hovedkategorier af fejl. Beløbene er angivet før skat.

Fejlkategorier	Selskaber	Selvstændige	I alt	Andel af total
	— Milliarder kroner —			Pct.
Ikke fradragsberettigede udgifter (private udgifter, udlodninger mv.) og ikke selvangivne fradrag	4.3	1.8	6.1	22.8
Selvangivne afskrivninger	4.8	0.58	5.4	19.9
Skattepligtige indtægter, der ikke er selvangivet og skattefrie indtægter, der er selvangivet	1.8	2.3	4.1	15.1
Fri telefon, fri bil, fri bolig, personalegoder, maskeret udlodning mv.	2.3	0.15	2.5	9.3
Manglende regnskab (taksationer), manglende bilagsmateriale og pligt mæs. oplysninger mv.	0.45	1.7	2.2	8.1
Selvangivne fortjenester og tab ved afståelse af fast ejendom	0.10	1.2	1.3	4.9
Virksomhedsskatteordningen	.	0.41	0.41	1.5
Selvangivne gevinster og tab på fordringer, gæld og finansielle kontrakter	0.09	0.27	0.36	1.3
Fradrag for repræsentation, stiftelsesprovision, gaver, etableringsomkostninger mv.	0.27	0.06	0.33	1.2
Anvendte handelspriser mellem interesseforbundne parter	0.16	0.00	0.16	0.6
Fradrag for kørselsudgifter og godtgørelse for erhvervsmæssig kørsel mv.	0.07	0.10	0.17	0.6
Statusværdien af opgjorte varelagre	0.09	0.07	0.16	0.6
Selvangiven skattepligtig indkomst og Kapitalindkomst	0.02	0.13	0.14	0.5
Selvangivne gevinster og tab ved afståelse af aktier mv.	-0.02	0.17	0.15	0.5
Fuld og begrænset skattepligt (selskaber)	0.14	.	0.14	0.5
Fremførbart underskud mv.	0.08	0.02	0.10	0.4
A-indkomst og indeholdelse i aktieudbytte mm.	0.01	0.11	0.12	0.4
Beskatning af ejendomsværdi	-0.12	0.01	-0.11	-0.4
Øvrige ¹⁾	0.10	0.08	0.18	0.7
Restbeløb	2.7	0.36	3.0	11.2
I alt	17.4	9.6	26.9	100

Note: I appendiks 2 er en oversigt over love og paragraffer, der indgår i de enkelte hovedposter.

¹⁾ Denne post indeholder følgende poster, der alle hver især bidrager med mindre end 50 mio. kr. i samlet fejl for selskaber og selvstændige. Posterne er listet i rækkefølge efter fejllens størrelse: 1. Fradrag for pensioner og beskatning af pensionsudbetalinger, 2. Skattefrie gaver og ydelser (herunder omkostningsgodtgørelse), 3. Fradrag for løbende ydelser og kontingenter mv., 4. Fuld og begrænset skattepligt samt grænsegængere, 5. Sambeskatningsindkomst, acontoskat samt overdragelse af kapitalandele, 6. Fradrag for renteudgifter mv. (tynd kapitalisering), 7. Fradrag for renteudgifter mv. og kurstab på kontantlån, 8. Fradrag for børnebidrag og underholdsbidrag, 9. Fradrag for udgifter til sundhedsbehandling og videreuddannelse, 10. Lempelse for skat betalt i udlandet, 11. Sambeskatning mellem ægtefæller samt generationsskifte, 12. Fusion af selskaber, 13. Udbytte fra koncernforbundne selskaber og 14. Etableringskontoloven.

APPENDIKS 1. AFRAPPORTERING VIRKSOMHEDER

I virksomhedsdelen er det muligt at afrapportere på følgende 9 kategorier

- (1) *Compliance – Virksomhed – Selskab*
- (2) *Compliance – Hovedaktionærer*
- (3) *Compliance – Ansatte og ægtefæller*
- (4) *Compliance – Medinteressenter*
- (5) *Compliance – Borgerdel – selvstændig erhvervsdrivende*
- (6) *Compliance – Partiel revision – moms*
- (7) *Compliance – Spot – moms*
- (8) *Compliance – Revision – moms*
- (9) *Compliance – Kontrol moms*

I det følgende vil der kort blive redegjort for indholdet af hver af de 9 kategorier.

(1) ÆNDRINGEN AF VIRKSOMHEDENS OG SELSKABETS SKATTEPLIGTIGE INDKOMST

Denne kategori omfatter den samlede gennemførte ændring af henholdsvis virksomhedens og selskabets skattepligtige indkomst. Den gennemførte ændring opgøres som forskellen mellem selvangiven indkomst og ansat indkomst.

Som eksempel kan nævnes virksomhed x's skattepligtige indkomst forhøjes med 100 000 kr. Virksomheden anmoder om efterfølgende af- og nedskrivninger for 100 000 kr. Ændringen af virksomhedens skattepligtige indkomst er nu 0 kr.

I compliance skal værdien af denne indkomstforhøjelse medregnes til skattegabet med 100 000 kr., fordi der er en manglende regelefterlevelse til en værdi af 100 000 kr. At skattebetalingen udskydes til et senere indkomstår ved hjælp af reglerne om efterfølgende af- og nedskrivninger har ingen betydning for værdien af skattegabet.

Begrundelsen er den samme for så vidt angår indkomstforhøjelser, der neutraliseres ved forbrug af tidligere års underskud efter ligningslovens § 15.

Det er klart, at der er sket en ændring af virksomhedens skattepligtige indkomst i det nævnte eksempel og som sådan indgår det i opgørelsen af skattegabet. Men man skal altså være opmærksom på, at det ikke har nogen provenumæssige konsekvenser her og nu. Politikerne har altså ikke skatteværdien af forhøjelsen på 100 000 kr. til rådighed nu. Den kommer muligvis først senere.

(2) ÆNDRINGEN AF HOVEDAKTIONÆRS SKATTEPLIGTIGE INDKOMST

Selskabets hovedaktionær er alene omfattet af revisionen på virksomhedssiden for så vidt angår skatterelationerne mellem selskabet og hovedaktionæren, fx fri bil, mellemregningskonti, maskerede udlodninger mv.

Når vi har disse forhold med her på virksomhedsdelen, er det fordi, at den slags fejl kun kan findes og opgøres på en meningsfuld måde via selskabets selvangivelse.

Alle øvrige forhold vedrørende hovedaktionærens selvangivelse kontrolleres i forbindelse med en eventuel kontrol af hovedaktionæren på borgersiden. Personer, der er hovedaktionærer, kan med andre ord være udsøgt på borgersiden, da hovedaktionær og selskab betragtes som to selvstændige skattesubjekter.

Kategorien ”Compliance – hovedaktionær” omfatter den samlede afledte ændring af en hovedaktionærs skattepligtige indkomst som følge af compliancerevision i et selskab, hvad enten den afledte ændring af hovedaktionærs skattepligtige indkomst er behandlet i selskabet som yderligere løn eller som udlodning. Eksempelvis kan nævnes en hovedaktionær, der har modtaget maskeret udlodning til en værdi af 100 000 kr. Udlodningen behandles i selskabet som yderligere løn.

Ændringen af selskabets skattepligtige indkomst vil være 0 kr., idet hele beskatningen er placeret hos hovedaktionæren. Den maskerede udlodning i form af yderligere løn på 100 000 kr. henregnes altså til hovedaktionæren.

(3) ÆNDRINGER AF SKATTEPLIGTIG INDKOMST FOR ANSATTE OG ÆGTEFÆLLER

I denne kategori findes de samlede afledte ændringer af den skattepligtige indkomst for ansatte, ægtefæller til selvstændigt erhvervsdrivende og ægtefæller til hovedaktionærer som følge af compliancerevision i en personlig virksomhed eller et selskab.

(4) ÆNDRINGER AF SKATTEPLIGTIG INDKOMST FOR MEDINTERESSENER

Kategorien omfatter de samlede afledte ændringer af de skattepligtige indkomster for medinteressenter i et interessentskab og komplementarer/kommanditister i et kommanditselskab som følge af compliancerevision i et interessentskab eller et kommanditselskab.

Det skal bemærkes, at den eneste indgangsnøgle til compliancerevision af et interessentskab eller et kommanditselskab er via ligningsinteressenten. Rent teknisk registreres resultatet af compliancerevisionen af et interessentskab som naturlig følge heraf på ligningsinteressentens CPR nr.

Eksempel: I forbindelse med compliancerevision i et interessentskab forhøjes virksomhedsindkomsten med 100 000 kr. Ligningsinteressenten ejer en andel i interessentskabet på 10 pct. Ændringen for ligningsinteressentens virksomhedsindkomst bliver altså på 10 000 kr.

(5) BORGERDEL – SELVSTÆNDIG ERHVERVSDRIVENDE, DVS. ÆNDRINGER AF DEN SKATTEPLIGTIGE INDKOMST VEDRØRENDE PRIVATSFÆREN

Arbejdsgruppen, der har udarbejdet revisionsplanerne for complianceprojektet, fandt det meget væsentligt, at compliancerevisionen foruden virksomhedsdelen også omfatter privatsfæren for så vidt angår de selvstændige erhvervsdrivende.

Kategorien her omfatter den samlede gennemførte ændring af den skattepligtige indkomst vedrørende den erhvervsdrivendes privatsfære. Eksempelvis kan nævnes ændringer af aktieindkomst og ejendomsværdiskat – og uanset at skatteværdien af disse to indkomstarter er forskellig. Ændringer vedrørende den erhvervsdrivendes virksomhedsfære indgår i kategorien ”Ændringen af virksomhedens og selskabets skattepligtige indkomst”, jf. ovenfor.

(6 OG 7) PARTIEL OG SPOT REVISION – MOMS

Kategoriene omfatter afledte ændringer af momstilsvaret i forbindelse med en skattekontrol i en personlig virksomhed eller et selskab.

Ændringerne indberettes under handlingen ”Compliance – Partiel Revision – moms” eller under ”Compliance – Spot – moms” afhængig af omfanget af den afledte kontrol.

Det bemærkes, at compliancerevisionerne omfatter et større antal skattekontroller og et mindre antal momskontroller. I de refererede fejlprocenter uden moms er der set bort fra afledte ændringer for så vidt angår momstilsvaret, uanset om der er tale om en partiel revision eller en spot revision. I de virksomheder, der skal kontrolleres for moms, indgår disse to kategorier selvsagt.

Er en given virksomhed udtaget til compliancerevision af både skat og moms, skal resultatet af momskontrollen indberettes i kategorien ”Compliance – Revision – moms”, jf. nedenfor.

(8 OG 9) DIREKTE ÆNDRINGER AF VIRKSOMHEDENS MOMSTILSVAR – ”REVISION – MOMS” OG ”KONTROL - MOMS”

Omfatter de samlede gennemførte ændringer af momstilsvaret som følge af compliancerevision af moms i en personlig virksomhed eller et selskab.

Hvis der for en given udvalgt virksomhed allerede er gennemført en fuld revision af momsen vedrørende indkomståret 2006, kan resultatet af denne revision indgå i complianceprojektet og dermed erstatte den egentlige compliancerevision for så vidt angår momsdelen.

Registreringen af fejltyper sker ligeledes på baggrund af oplysningerne fra den allerede gennemførte fulde revision af momsen for indkomståret 2006.

Hvis den allerede gennemførte revision af hele indkomståret 2006 alene har omfattet en partiel revision af momsen, kan kontrollens resultat (dvs. reguleringsbeløbet) godt indgå i compliancerevisionen, men der skal kontrolleres for yderligere forhold, således at revisionen opfylder compliancerevisionens krav til kontrolbredde og kontrol dybde, jf. revisionsplanen for compliancerevision af moms.

APPENDIKS 2. FORDELINGEN AF FEJLTYPEN PÅ HOVEDGRUPPER

Fejl vedr. lønsumsafgift
Lønsumsafgiftsloven

Fejl vedr. afgiftspligt, betalingspligt og regnskabspligt mv.
Momsloven §1, §2, §3, §46, §47, §49, §50, §51, §52, §55, §56, §57, §58, §59, §63, §65', §72, §77

Fejl vedr. angiven salgsmoms
Momsloven §4, §5, §6, §7, §8, §9, §14, §15, §18, §21, §23, §27, §28, §30, §34

Fejl vedr. angiven købsmoms
Momsloven §11, §12, §13, §22, §25, §31, §32, §36, §37, §38, §39, §40, §41, §42, §43

Fejl vedr. moms af brugte varer mv.
Momsloven §70, §71

Fejl vedr. anvendte handelspriser mellem interesseforbundne parter
Ligningsloven §2

Fejl vedr. fradrag for renteudgifter mv. og kurstab på kontantlån
Ligningsloven §5, §6, §17

Fejl vedr. skattefrie gaver og ydelser (herunder omkostningsgodtgørelse)
Ligningsloven §7

Fejl vedr. fradrag for repræsentation, stiftelsesprovision, gaver, etableringsomkostninger mv
Ligningsloven §8

Fejl vedr. fradrag for kørselsudgifter og godtgørelse for erhvervmæssig kørsel mv
Ligningsloven §9, Rubrik 51 vedr. befordring på den udvidede selvangivelse, Rubrik 29 "Øvrige fradrag" vedr. befordring på den udvidede selvangivelse, Rubrik 53 vedr. rejseregler og kørselsudgifter på den udvidede selvangivelse

Fejl vedr. fradrag for børnebidrag og underholdsbidrag
Ligningsloven §10, §11

Fejl vedr. fradrag for løbende ydelser og kontingenter mv.
Ligningsloven §12, §13, §14

Fejl vedr. fremførbart underskud mv.
Ligningsloven §15

Fejl vedr. fri telefon, fri bil, fri bolig, personalegoder, maskeret udlodning mv.
Ligningsloven §16

Fejl vedr. fradrag for udgifter til sundhedsbehandling og videreuddannelse
Ligningsloven §30, §31

Fejl vedr. lempelse for skat betalt i udlandet
Ligningsloven §33

Fejl vedr. statusværdien af opgjorte varelagre
Varelagerloven §1, §2, §4, §6, §7

Fejl vedr. fuld og begrænset skattepligt samt grænsegængere
Kildeskatteloven §1, §2, §5, §8

Fejl vedr. sambeskatning mellem ægtefæller samt generationsskifte
Kildeskatteloven §24, §25, §26, §33

Fejl vedr. A-indkomst og indeholdelse i aktieudbytte mm.
Kildeskatteloven §43, §46, §68, §69, §65

Fejl. vedr. selvangivne gevinster og tab på fordringer, gæld og finansielle kontrakter
Kursgevinstloven §1, §2, §3, §4, §6, §7, §8, §9, §14, §16, §20, §21, §22, §23, §25, §26, §29, §31, §32, §33, Rubrik 39 vedr. kursgevinstbeskatning på den udvidede selvangivelse

Skattepligtige indtægter, der ikke er selvangivet og skattefrie indtægter, der er selvangivet

Statsskatteloven - §4 - Beholdninger,

Statsskatteloven - §4 - Eget arbejde,

Statsskatteloven - §4 - Erhvervsindkomst,

Statsskatteloven - §4 - Erstatninger,

Statsskatteloven - §4 - Forbrug af egne,

Statsskatteloven - §4 - Indkomstforvridning,

Statsskatteloven - §4 - Lønindtægt, løntillæg,

Statsskatteloven - §4 - Naturaliegoder,

Statsskatteloven - §4 - Periorespørgsmål,

Statsskatteloven - §4 - Tilskud,

Statsskatteloven - §4 - Forbrug af egne varer,

Statsskatteloven - §4 - Øvrige forhold, Rubrik 37 vedr. Lejeindtægt - helårsbolig, sommerbolig og værelsesudleje på den udvidede selvangivelse

Ikke fradragsberettigede udgifter (private udgifter, udlodninger mv) og ikke selvangivne fradrag

Statsskatteloven - §6 - Advokat- og revisorbistand,

Statsskatteloven - §6 - Afgifter, bidrag,

Statsskatteloven - §6 - Afskrivninger,

Statsskatteloven - §6 - Bøder mv.,

Statsskatteloven - §6 - Driftstilskud,
Statsskatteloven - §6 - Erstatninger,
Statsskatteloven - §6 - Faglitteratur,
Statsskatteloven - §6 - Forgæves afholdt,
Statsskatteloven - §6 - Forsikringer,
Statsskatteloven - §6 - Hobbyvirksomhed,
Statsskatteloven - §6 - Igangværende virksomhed,
Statsskatteloven - §6 - Indkomstforvridding,
Statsskatteloven - §6 - Kautionskab mv.,
Statsskatteloven - §6 - Kontingenter,
Statsskatteloven - §6 - Kursusudgifter,
Statsskatteloven - §6 - Kørselsudgifter,
Statsskatteloven - §6 - Lejeudgifter,
Statsskatteloven - §6 - Lønudgifter mv.,
Statsskatteloven - §6 - Periodeoplysning,
Statsskatteloven - §6 - Rejseudgifter,
Statsskatteloven - §6 - Reklameudgifter,
Statsskatteloven - §6 - Repræsentationsudg.,
Statsskatteloven - §6 - Studierejser og kongressrejser,
Statsskatteloven - §6 - Øvrige udgifter

Fejl vedr. selvangivne afskrivninger

Afskrivningsloven - §1, §2, §3, §4, §6, §7, §8, §10, §11, §12, §13, §14, §15, §16,
§17, §18, §19, §20, §21, §22, §24, §25, §27, §30, §38, §39, §40, §41, §42, §43,
§44, §45, §49, §52, §60

Fejl vedr. selvangiven skattepligtig indkomst og kapitalindkomst

Personskatteloven - §1, §2, §3, §4, §5, §6, §7, §8, §13, Rubrik 39 vedr. anden
kapitalindkomst på den udvidede selvangivelse

Manglende regnskab (taksationer), manglende bilagsmateriale og pligtmæssige
oplysninger mv

Skattekontrolloven §1, §3, §4, §5, §6, §7, §16

Fejl vedr. fusion af selskaber

Fusionsskatteloven §7, §8

Fejl vedr. fuld og begrænset skattepligt (selskaber)

Selskabsskatteloven - §1, §2, §4, §6, §7, §8, §9

Fejl vedr. fradrag for renteudgifter mv. (tynd kapitalisering)

Selskabsskatteloven §11

Fejl vedr. udbytte fra koncernforbundne selskaber

Selskabsskatteloven §13, §17

Fejl vedr. sambeskatningsindkomst, acontoskat samt overdragelse af kapital-
andele

Selskabsskatteloven §10, §29, §31, §33

Fejl vedr. selvangivne gevinster og tab ved afståelse af aktier mv.

Aktieavancebeskatningsloven - §1, §2, §3, §4, §5, §6, §8, §9, §12, §13, §14, §16, §17, §18, §19, §20, §21, §22, §23, §24, §25, §26, §32, §37, §44, Rubrik 39 vedr. anden kapitalindkomst på den udvidede selvangivelse

Fejl vedr. selvangivne fortjenester og tab ved afståelse af fast ejendom

Ejendomsavancebeskatningsloven - §1, §2, §3', §4', §5', §6', §8', §9', §11, Rubrik 39 vedr. anden kapitalindkomst (ejendomsavance) på den udvidede selvangivelse

Fejl vedr. beskatning af ejendomsværdi

Ejendomsværdiskatteloven §1, §2, §4, §5, §6, §7, §8, §10, §11,

Fejl vedr. etableringskontoloven

Etableringskontoloven §7

Fejl vedr. virksomhedsskatteordningen

Virksomhedsomdannelsesloven §22, Virksomhedsskattelov §1, §2, §4, §5, §7, §8, §9, §3, §10, §11, §13, §15, §16, §22

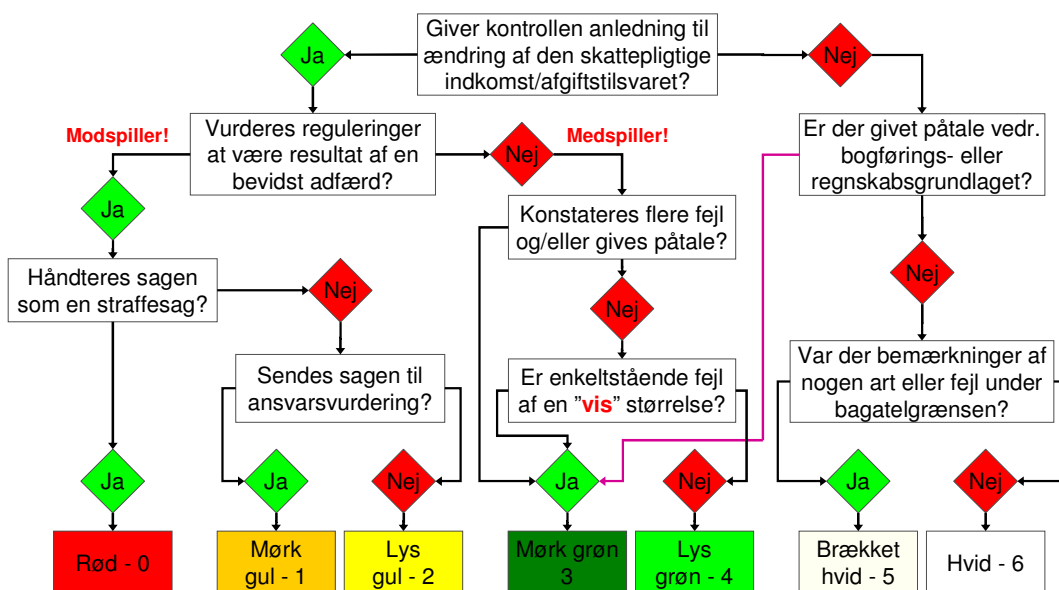
Fejl vedr. fradrag for pensioner og beskatning af pensionsudbetalinger

Pensionsbeskatningsloven §2, §5, §6, §11, §13, §15, §16, §18, §19, §21, §49, §52, §53, §56

Øvrige ikke specificerbare fejl

APPENDIKSFIGURER

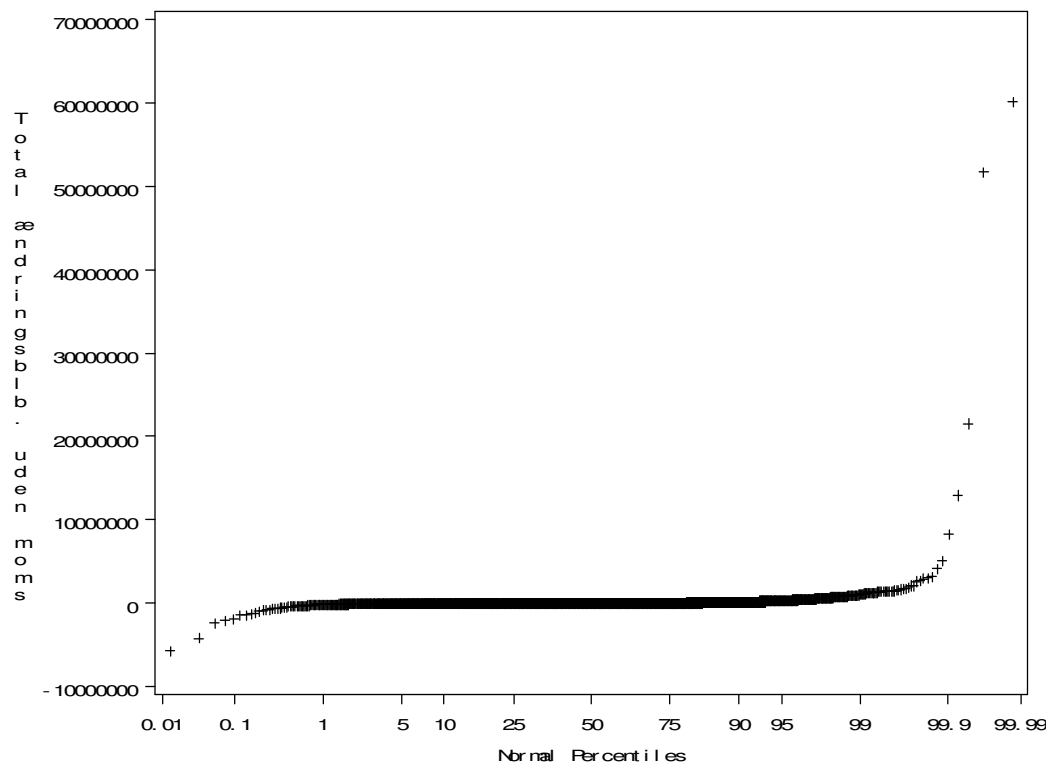
Appendiksfigur 1. Procesdiagram for ratingen

Appendiksfigur 2. Uddybende bemærkninger til complianceskalaen for virksomhederne

6 Hvid	Ved compliance revisionen er der ikke konstateret fejl af nogen art. Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger af nogen art
5 Brækket hvid	Compliance revisionen har ikke givet anledning til ændring af den skattepligtige indkomst/afgiftstilsvaret, men der er evt. konstateret fejl under bagatelgrænsen. Der er i et vist omfang givet vejledning for eksempel i form af henstilling om fremadrettet korrektion. Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger til bogførings- eller regnskabsgrundlagets beskaffenhed
4 Lys grøn	Compliance revisionen har givet anledning til ændring af den skattepligtige indkomst/afgiftstilsvaret. Fejlen er enkeltstående og vurderes at være ubevidst. Der kan i et vist omfang være givet vejledning, men ikke påtale. Revisionen har ikke givet anledning til bemærkning til bogførings- eller regnskabsgrundlagets beskaffenhed
3 Mørk grøn	Compliance revisionen har givet anledning til ændring af den skattepligtige indkomst/afgiftstilsvaret. Der kan være flere fejl, men det vurderes ikke at være udslag af egentlig modspilleradfærd. Der kan være givet påtale og vejledning. Har revisionen specifikt givet anledning til påtale vedrørende bogførings- eller regnskabsgrundlaget, er dette tilstrækkeligt til bedømmelsen mørk grøn, uanset om revisionen har givet anledning til en ændring af den skattepligtige indkomst/afgiftstilsvaret eller ej
2 Lys gul	Compliance revisionen har givet anledning til ændring af den skattepligtige indkomst/afgiftstilsvaret. Fejlen vurderes at være bevidst eller baseret på en yderst tvivlsom fortolkning af love, regler. Sagen sendes ikke til ansvarsvurdering
1 Mørk gul	Compliance revisionen har givet anledning til ændring af den skattepligtige indkomst/afgiftstilsvaret. Fejlen vurderes at være bevidst eller baseret på en yderst tvivlsom fortolkning af love, regler. Grove fejl! Sagen sendes til ansvarsvurdering
0 Rød	Compliance revisionen har givet anledning til ændring af den skattepligtige indkomst/afgiftstilsvaret. Fejlen vurderes at være en bevidst lovovertrædelse. Grove fejl! Sagen håndteres som straffesag

Appendiksfigur 3. Fordeling af reguleringsbeløb selskaber og selvstændigt erhvervsdrivende, vægtet. Der er set bort fra moms

APPENDIKSTABELLER

Appendikstabel 1. Antal selvstændige og selskaber i stikprøven og i hele landet, fordelt på regioner

Ejerform	Region	Antal i stikprøven			Antal i hele landet	Andel af virks. i alt
		Uvægtet	Uvægtet pr. SC	Vægtet		
Selskaber	København	152	152	523	25 037	40 %
	Midt- og Sydsjæl.	540	90	402	19 213	24 %
	Midtjylland	587	98	677	32 369	28 %
	Nordjylland	345	86	347	16 618	23 %
	Nordsjælland	720	120	709	33 941	34 %
	Syddanmark	703	100	638	30 528	26 %
	I alt	3 047	102	3 296	157 706	29 %
Selvstændige	København	222	222	794	37 967	60 %
	Midt- og Sydsjæl.	1 762	294	1 300	62 180	76 %
	Midtjylland	1 713	286	1 769	84 635	72 %
	Nordjylland	1 186	297	1 145	54 802	77 %
	Nordsjælland	1 559	260	1 355	64 845	66 %
	Syddanmark	1 973	282	1 803	86 266	74 %
	I alt	8 415	281	8 166	390 695	71 %
Virksomheder i alt	København	374	374	1 317	63 004	100 %
	Midt- og Sydsjæl.	2 302	384	1 701	81 393	100 %
	Midtjylland	2 300	383	2 445	117 004	100 %
	Nordjylland	1 531	383	1 493	71 420	100 %
	Nordsjælland	2 279	380	2 065	98 786	100 %
	Syddanmark	2 676	382	2 441	116 794	100 %
	I alt	11 462	382	11 462	548 401	100 %